

PLANOMTALE

PlanID: 20151200

Dato for siste revisjon: 15.01.2021

Dato for vedtak:

KOMMUNEDELPLAN FOR BJØRNAFJORDEN VEST (TIDL. OS KOMMUNE) 2021-2033

INNHALD

1. Innleiing	4
1.1. Bakgrunn og føremål	4
1.2. Planavgrensing	4
1.3. Plankvalitet.....	5
1.4. Planstrategi for Bjørnafjorden kommune 2020-24. Aktuelle tema for neste rullering	6
2. Rammer og føresetnader	7
2.1. Overordna føringar	7
2.2. Samfunnsdelen til kommuneplanen. Overordna arealstrategiar	8
2.3. Os inspirerer	9
2.4. Folketalsutvikling	9
2.5. Folkehelse	10
3. Hovudtema i planen	11
3.1. Senterstruktur	11
3.2. Bustadområde.....	22
3.3. Infrastruktur	22
3.4. Næringsområde	23
3.5. Strandsona	24
4. Andre tema	25
4.1. Bygningar og anlegg.....	25
4.2. Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur. Parkering.....	26
4.3. Grønstruktur.....	26
4.4. Forsvaret.....	26
4.5. Landbruks- natur- og friluftsområde.....	27
4.6. Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhøyrande strandsona	28
4.7. Omsynssoner	29
5. Konsekvensutgreiing med risiko- og sårbaranalyse	32

5.1.	Innleiing	32
5.2.	Samla vurdering.....	33
5.3.	Vurdering etter naturmangfaldslova	37
6.	<i>Kunnskapsgrunnlag og delutgreiingar</i>	44
6.1.	ROS-analyse.....	44
6.2.	Landskapsanalyse.....	45
6.3.	Støyanalyse	46
6.4.	Kartlegging av strandsona	46
6.5.	Forslag til ny soneforvaltning for arealbruk i Oselv-vassdraget.....	47
6.6.	Forvaltningsplan for verna vassdrag Oselvvassdraget.....	47
6.7.	Klima-, energi- og miljøplan	49
6.8.	Barn og unge.....	49
6.9.	Seniortråkk	49
6.10.	Folkehelse rapporten.....	50
6.11.	Senterstruktur og Handelsanalyse	50
6.12.	Lyseparken – regional næringspark.....	51
6.13.	Bustadsosial handlingsplan	51
7.	<i>Planprosess – organisering og medverknad</i>	52
8.	<i>Oversikt over overordna rammer og retningslinjer</i>	55
8.1.	Nasjonale forventningar og rikspolitiske retningslinjer	55
8.2.	Regionale planar.....	55
8.3.	Kommunale planar	56
9.	<i>Temarettleiarar og vedlegg til planen.....</i>	56

1. INNLEIING

1.1. Bakgrunn og føremål

Etter plan- og bygningslova (PBL) § 11-1 skal kommunen ha ein samla kommuneplan som omfattar ein samfunnsdel, som seier noko om korleis kommunen skal utvikle seg, og ein arealdel (KPA) med eit arealplankart som seier korleis kommunen sitt areal, både på land og i sjø, skal nyttast.

PBL § 10-1 pålegg vidare kommunestyret å utarbeide og vedta ein kommunal planstrategi minst ein gong i kvar valperiode. Planstrategien skal vere retningsgjevande for kommunen si planlegging og vise kva utviklingstrekk og utfordringar kommunen må ta stilling til i arbeidet med rullering av kommuneplanen. Ny kommunal planstrategi for Bjørnafjorden kommune i perioden 2020-2024 vart vedtatt av kommunestyret 15.12.2020. Planstrategien slår fast at arealdelen til tidlegare Os kommune som ikkje vart vedtatt før kommunesamanslåinga skal ferdigstillast som kommunedelplan i Bjørnafjorden kommune.

Eit viktig prinsipp i plan- og bygningslova er at det skal vere sterk kopling mellom samfunnsdel og arealdel. Kommuneplanen sin arealdel skal vere eit kartbilete av dei prioriteringar og satsingar som er gjort i samfunnsdelen. Kommuneplanen skal samordne viktige behov for vern og utbygging, slik at det blir lettare å utarbeide meir detaljerte planer og raskare ta avgjerder i enkeltsaker, i tråd med kommunale mål og nasjonal arealpolitikk. Arealdelen som aktivt styringsreiskap fastset kommunen sin arealbruk med juridisk bindande verknad. Den viser også område der kommunen ønskjer ein spesiell planinnsats eller illustrerer areal som er viktige å forvalte på bestemte måtar.

Samfunnsdelen til kommuneplanen for tidlegare Os kommune vart vedtatt i kommunestyret 29.09.2015, medan planstrategi for kommunestyreperioden 2016-2020 vart vedteken 01.11.2016. Planstrategien og samfunnsdelen for tidlegare Os kommune ligg til grunn for vedteke planprogram for kommuneplanens arealdel. Der er det slått fast at arealdelen til kommuneplanen skal rullerast på deltema. Planprogrammet gjer greie for rammene for rulleringa, med hovudtema, planprosess og medverknad, og behovet for utgreiingar (PBL § 4-1, Forskrift om konsekvensutredning § 6). Premissane for utarbeiding av KPA som er skildra her ligg fast.

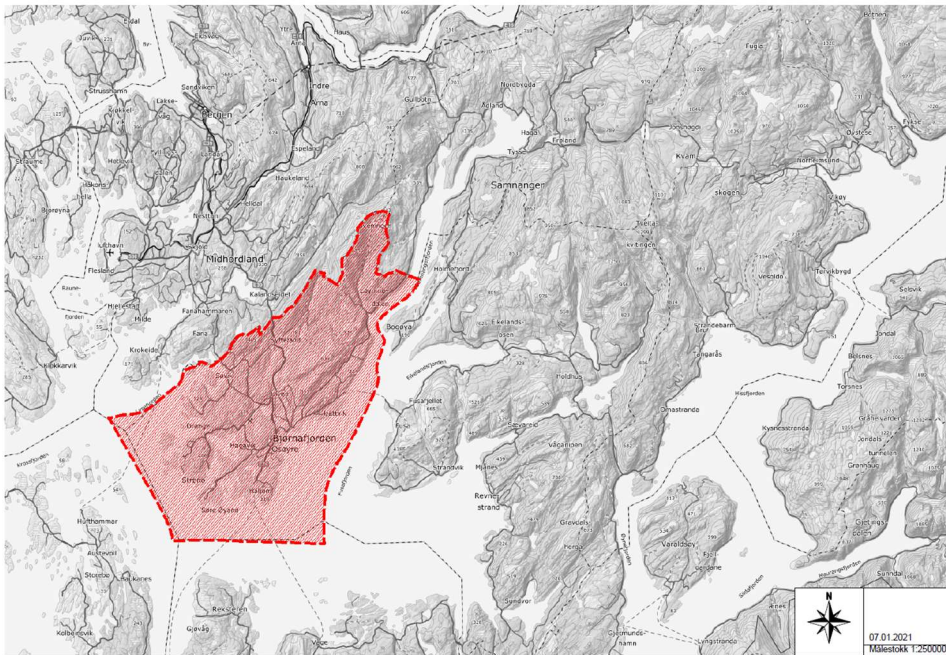
Oppstart av arbeid med rullering av kommuneplanens arealdel og framlegg til planprogram til offentleg ettersyn vart varsla 17.03.2016. Framlegg til planprogram for rulleringa låg ute til offentleg ettersyn i perioden 18.04.2016-17.06.2016, og vart godkjent av i Os kommunestyre 20.12.2016. Framlegg til kommuneplanens arealdel vart lagt ut til høyring og offentleg ettersyn sommaren 2019.

Etter 01.01.2020 har planen status som kommunedelplan (KDP) i Bjørnafjorden kommune med plannivå lik KPA jf. PBL § 11-1 3.ledd.

1.2. Planavgrensing

1.2.1. Geografisk avgrensing

Geografisk planavgrensing for Kommunedelplan for Os 2019-2030 følgjer den administrative grensa for tidlegare Os kommune inkludert sjøareal. Samla flateareal er på omlag 140 km².

Figur 1 Geografisk avgrensing av kommunedelplan for Bjørnafjorden vest (Os) 2021-2033

1.2.2. Tema og mål for rullering

Planprogrammet godkjent av kommunestyret 20.12.2016 opnar for revisjon av følgjande fem hovudtema i denne rulleringa av tidlegare KPA for Os:

- Senterstruktur
- Bustadområde
- Infrastruktur
- Næring
- Strandsona

For kvart tema er det utarbeidd eit sett med arealstrategiar og delmål som mellom anna har vore nytta i vurdering av innspela som kom i høyringsperiodane til planprogram og framlegg til plan. Dei fem hovudtemaa for rulleringa er gjensidig avhengige av kvarandre, og er nærare omtala i kapittel 3.

1.3. Plankvalitet

Tidlegare KPA er utarbeidd etter plan- og bygningslov frå 1985. I denne rulleringa er gjeldande plan- og bygningslov (PBL) frå 2008 lagt til grunn for arbeidet. Det vil seie at også for tema som ikkje er gjenstand for rullering har det vore nødvendig å gjere ein fullstendig gjennomgang av plankart, føresegner, vedtekter og planomtale for å støtte nye krav i lovverk og forskrifter.

I PBL frå 2008 har planomtalen fått funksjon som eit meir sentralt dokument ved tolking og handheving av planen. Kommunale vedtekter skal erstattast av føresegner. Estetikk, universell utforming og omsynet til barn og unges oppvekstvilkår er trekt fram som eit viktig føremål med alt planarbeid og nemnt i føremålsparagrafen til lova (§1-1). I tillegg skal kommuneplanen legge retningslinjer og pålegg frå statlege og regionale myndigheiter til grunn, og det skal gjennomførast konsekvensutgreiing av verknader av planen for miljø og samfunn (§ 4-2).

Kartforskrift til ny PBL krev endringar i teiknereglane for plankartet. For dei områda der reguleringsplan eller kommunedelplan framleis skal gjelde skal arealbruken (hovudføremålet) for området visast.

Etter § 4-3 i PBL skal det gjennomførast risiko- og sårbarheitsanalyse (ROS-analyse) for alle nye byggjeføremål i planen. ROS-analysen skal vise alle risiko- og sårbare forhold som har betydning for om areal er eigna til utbyggingsføremål. Område med fare og risiko og sårbare område som berører viste byggeområder er merka i planen som omsynssoner for å synleggjere og kartfeste kva ein må ta særleg omsyn til i planlegging av eit areal.

Sjølv om planen er gjenstand for ei temarullering er det relativt store endringar i føresegnene på grunn av overgangen frå PBL 1985 til PBL 2008. Kommunen har utarbeidd føresegner og retningslinjer til kommuneplanens arealdel som skal vere mest mogleg konkrete og robuste for å kunne vere gode verktøy i den kommunale forvaltninga. Innbyggjarane skal så enkelt som mogleg kunne sette seg inn i kva handlingsrom som gjeld for deira eigedom eller nærmiljø. Føresegnene er samla i eit eige vedlegg til planen.

Dispensasjonar frå kommuneplanen sin arealdel kan verte nødvendig sidan planen er laga på eit overordna nivå og vanskeleg kan fange opp alle detaljar og tidsperspektiv. Det er derfor lagt vekt på å formulere føresegnene til arealplanen slik at kommunen sitt ønskje for arealbruken kan gjennomførast utan mange dispensasjonar. Det vil alltid vere ein balansegang mellom detaljerte føresegner og fleksibel plan. Premissane for å sikre samordna areal- og transportplanlegging, folkehelseperspektivet, grønstruktur, gode og trygge oppvekstvilkår, gode leikeplassar og klimaomsyn ligg i føresegnene til kommuneplanen sin arealdel.

Plan- og bygningsloven sitt prinsipp om forrang av siste planvedtak følgjer av plan- og bygningslova § 1-5: «Ny plan eller statlig eller regional planbestemmelse går ved eventuell motstrid foran eldre plan eller planbestemmelse for samme areal med mindre annet er fastsatt i den nye planen eller statlig eller regional planbestemmelse.»

For reguleringsplanar som er vedtatt før arealdelen til kommuneplanen, betyr dette at kommuneplanen set til side føresegner eller føremål som er i direkte motstrid med kommuneplanen. Det er gjennom føresegnene gjort unntak for kommunedelplan og reguleringsplanar for Bjånes.

Motstrid gjer ikkje at den eldre reguleringsplanen vert oppheva, men at den vert utan verknad for den konkrete motstriden. Kommunedelplanen gir vidare utfyllande føresegner for eldre planar der desse ikkje har føresegner om tilsvarende tema.

Følgjande dokument utgjer med dette samla Kommunedelplan for Bjørnafjorden vest (tidlegare Os kommune) Os 2021-2033:

- Plankart
- Føresegner og retningslinjer
- Rettleiar for felles leike- og uteopphaldsareal
- Rettleiar for visuelle kvaliteter av tiltak
- Konsekvensutgreiing (KU)
- Risiko- og sårbarheitsanalyse (ROS)
- Planomtale (dette dokumentet)

1.4. Planstrategi for Bjørnafjorden kommune 2020-24. Aktuelle tema for neste rullering

Ny kommunal planstrategi for Bjørnafjorden kommune i perioden 2020-2024 vart vedtatt av kommunestyret 15.12.2020. Planstrategidokumentet inneheld ein gjennomgang av utviklingstrekk og utfordringar i Bjørnafjorden kommune og ei oversikt over planbehov i perioden 2020-2024. Her vert

det lagt opp til oppstart av ny, samla samfunnsdel av kommuneplan for Bjørnafjorden kommune (KPS) i 2021.

Planstrategien legg i planbehov opp til at arealdelen til tidlegare Os kommune skal ferdigstillast som kommunedelplan i Bjørnafjorden kommune. Oppstart av ny, samla arealdel for Bjørnafjorden vil først skje når samfunnsdelen er godkjent, og er i planstrategien lagt til 2022/2023. Aktuelle tema for rulleringa vil verte avklart gjennom planprogrammet. For sjøområda inkl. akvakultur vil det verte vurdert eigen plan/kommunedelplan.

For arbeidet med FNs berekraftsmål er det i planstrategien valt ut tre overordna hovudmål for kommunen dei første fire åra som også vil gjelde for arealplanarbeidet:

Mål 13: Stoppe klimaendringane (økologisk berekraft, klima og miljø)

Mål 11: Berekraftige tettstadar og lokalsamfunn (sosial berekraft og samfunnsutvikling)

Mål 9: Næring, innovasjon og infrastruktur (økonomisk berekraft, innovativ og berekraftig næringsutvikling)

2. RAMMER OG FØRESETNADER

2.1. Overordna føringar

Arealplanen byggjer på føringar gitt gjennom statlege, regionale og kommunale planar og retningslinjer.

Nytt sidan siste kommuneplanprosess er føringa i PBL § 6-1 om at det kvart fjerde år skal utarbeidast eit dokument med nasjonale forventningar til regional og lokal planlegging. Målet er å fremje berekraftig utvikling. Regjeringa sine forventningar til regional og kommunal planlegging er fleire og krev oppfølging på ulike nivå og på ulike måtar. Føringane skal leggjast til grunn i arbeidet med planstrategi og planprosessar.

Nasjonale forventningar til kommunal planlegging, sist vedtatt i 2019, legg vekt på at vi står framfor fire store utfordringar:

- Å skape eit berekraftig velferdssamfunn
- Å skape eit økologisk berekraftig samfunn gjennom blant anna ein offensiv klimapolitikk og ei forsvarleg ressursforvalting
- Å skape eit sosialt berekraftig samfunn
- Å skape eit trygt samfunn for alle

Ei viktig bestilling til kommunane er å definere ein lokal senterstruktur som sikrar langsiktige landskapsverdiar og jordvern, og som legg til rette for auka bruk av gonge/sykkel/kollektiv, og som gir ei tettare kopling mellom bustader, tenester, handel og arbeidsplassar.

Regjeringa har bestemt at FNs 17 berekraftsmål, som Norge har slutta seg til, skal vere det politiske hovudsporet for å ta tak i vår tids største utfordringar, også i Norge. Det er derfor viktig at berekraftsmåla blir ein del av grunnlaget for samfunns- og arealplanlegginga. Ny planstrategi for Bjørnafjorden kommune 2020-2024 er utarbeidd med grunnlag i berekraftsmåla.

Ein nærare oversikt over retningslinjer som ligg til grunn for utarbeidinga av planen er gitt til sist i planomtalen.

2.2. Samfunnsdelen til kommuneplanen. Overordna arealstrategiar

Os kommune vedtok 1.11.2016 planstrategi for kommunestyreperioden 2016-2020. Planstrategien er retningsgjevande for kommunen si planlegging og viser utviklingstrekk og utfordringar kommunen må ta stilling til i arbeidet med rullering av kommuneplanen.

Samfunnsdelen til kommuneplanen vart vedtatt i kommunestyret 29.09.2015. I samfunnsplanen er berekraftig utvikling, folkehelse/universell utforming og etikk/samfunnsansvar grunnleggande føringar. Dei seinare åra er også nullvekst i personbiltransport og bustadfortetting løfta fram. Arealdelen byggjer vidare på dei føringane som ligg i samfunnsdelen og på ei grundig politisk handsaming i Plan- og bygningsutvalet og i Kommunestyret.

Arealplanlegging er eitt av dei viktigaste verkemiddela kommunen har for å legge til rette for at osingane kan leve gode sjølvstendige kvardagsliv. Det er difor både nødvendig og viktig at arealplanarbeidet blir sett i samanheng med det generelle folkehelsearbeidet i kommunen. Livskvalitet for alle betyr mellom anna differensiert bustadbygging, fokus på gode oppvekstvilkår i nærleiken av bustadkonsentrasjonar, og god infrastruktur som gjer at alle kan ta seg fram i kommunen på ein miljøvenleg og god måte.

Føringar frå samfunnsdelen av kommuneplanen som er ført vidare til arealplanen som overordna arealstrategiar:

Senterstruktur

I tråd med føringane i Regional plan for attraktive senter fastset arealplanen ein senterstruktur som legg til rette for livskvalitet, vekst, robust næringsliv og miljøvenleg transport.

Offentleg infrastruktur

Det skal sikrast areal til offentlege funksjonar som skule, barnehage, institusjonar, vegar og liknande. I tillegg skal det sikrast nok areal til rekreasjonsføremål, idrett og friluftsliv, og då særleg tilgang til grøntområde og natur i nærmiljøet.

Bustad

Bustadbygging skal skje som fortetting i tilknytning til eksisterande infrastruktur og langs kollektivaksar. Nye utbyggingsområde må sjåast i samanheng med realisering av nødvendig infrastruktur i og til/frå området.

Kommunen skal styre bustadbygginga mot fortetting og transformasjon i senterstrukturen, som Osøyro. Bustadbygginga skal stø opp under senterstrukturen og ha differensiert bustadmasse. Os har overskot på einestader og treng difor å styrke tilbodet av andre typar bustader.

Den store folkeveksten og høge utbyggingstakten krev overordna planlegging som er godt forankra både politisk, administrativt og blant osingane. Målet om 3 prosent vekst er vidareført frå samfunnsplanen til arealdelen. Reknar ein 2,35 innbyggjarar per husstand (kommunestatistikk Os) svarar dette til eit bustadbehov på 8300 nye bustader, eller i snitt om lag 400 nye bustader i året.

Næring

Plasskrevjande næringar skal lokaliserast i utkanten av sentrum og langs hovudvegnettet. Tilsettintensive næringar skal liggje i og nær Osøyro. Detaljhandel skal liggje på Osøyro og i kollektivknutepunkt knytt til lokalsenter. Daglegvarehandel kan òg lokaliserast i nærsentra. Lyseparken blir det nye store næringsarealet i Os/Bergensregionen og vil danne eit tyngdepunkt med allsidig næringsverksemd med innovative og framtidsretta løysingar.

Fritidsbustader og strandsone

I samband med revisjon av arealplan er det gjennomført ei kartlegging av funksjonell strandsone.

Fritidsbustader/naust skal leggjast til område avsett til føremålet i gjeldande arealplan. Område som er eigna til rekreasjon og friluftsliv skal sikrast mot utbygging.

Andre tema

Kjerneområde for landbruk skal vernast og matjord skal takast vare på.

2.3. Os inspirerer

Visjon, misjon og verdiar frå «Os inspirerer»-prosjektet (2006) er vidareført i Samfunnsplanen 2015-2027 og har også vore førande for rullering av arealplanen.

Visjon:

Eit samfunn med vekstkraft og evne til å fornye seg sjølv

Misjonen er:

Livskvalitet for alle

«Vi vil skape resultat!»

Vi vil sjå at det gror og saman med andre vil vi skape konkrete resultat.

«Vi lyttar med respekt!»

Vi vil lytte til alle som tek kontakt for å gje oss gode råd. Viktige synspunkt og gode idear kan kome frå alle kantar.

«Vi meiner entusiasme inspirerer!»

Vi vil støtte alle som ønskjer å få til noko.

«Vi gjer det vi seier!»

Når diskusjonen er ferdig blir tiltaket gjennomført. Vi vil ikkje vere dei som «lovar og lyg». Vi må derfor tenkje nøye gjennom det vi lovar, og når noko er bestemt – så gjer vi noko med det!

2.4. Folketalsutvikling

Os har hatt ein befolkningsvekst langt over landsgjennomsnittet dei siste åra. Os har hatt høgt fødselsoverskot, høg innvandrandel og høg netto innflytting. Bjørnafjorden kommune planlegg for ei

dobling av folketalet i Os fram mot 2040, 40.000 innbyggjarar i 2040, eller ein årleg folkevekst på 3 %. Dette er over prognosane til fylket og SSB¹.

Os skårar svært høgt på bustadattraktivitet og erfaringar viser at folkeveksten i lang tid har vore høgare enn prognosane. Vi veit enno ikkje kva ny E39 vil bety for veksten, men erfaringar frå andre stader viser at det er rimeleg å tru at den vil fortsetje. Dette gjer det ekstra viktig å sikre tilstrekkeleg areal til bustadbygging og infrastruktur, her under offentlege areal rundt eksisterande anlegg eller andre sentrale stader i senterområda. Det må sikrast areal til utviding av skulane og areal til nye barnehagar. Det må òg sikrast tilstrekkeleg offentleg og felles uteopphaldsareal for innbyggjarane i den tette strukturen. Det vert òg viktig å sørge for at dei offentlege områda, funksjonane, tenestene og rekreasjonsareala heng saman i eit finmaska, attraktivt og grønt gang- og sykkelvegnett og har ei god kopling frå hovudstrukturane i utbyggingsmønsteret til stamlinjene i kollektivnettet.

Bustad- og befolkningsprognosen frå Hordaland fylkeskommune (AUD-rapport) forventar at Os vil ha 30.674 innbyggjarar i 2040 i hovudalternativet.

SSB opererer med tre alternative framskrivingar for 2040, låg, middels og høg vekst. SSB forventar at Os vil ha 29.400 innbyggjarar i 2040 i hovudalternativet (middels). Ved låg vekst blir me 28.000 og ved høg vekst 31.300.

Telemarksforskning har laga ein regional analyse for Fjell, Os, Meland og Lindås som del av sluttrapport for Byregionprogrammet «Robuste, berekraftige senter i ein felles bu- og arbeidsmarknadsregion». Analysen blei handsama i Os formannskap november 2018. Analysen viser fire ulike scenario for befolkningsutvikling; låg attraktivitet, normal, historisk og høg attraktivitet.

Kor stor veksten blir er avhengig av kor attraktiv kommune greier å bli og legge til rette for utvikling av næringsliv og busetting dei neste åra. Lyseparken er eit stort og spennande næringsområde som vil bli ein motor i utvikling av næringslivet, både i Os og i Bergensregionen. Os har høg bustadattraktivitet og med alle dei spennande og nye arbeidsplassane som me trur vil kome i Lyseparken, vil den høge veksten i Os fortsette minst fram til 2040.

2.5. Folkehelse

Folkehelseoversikta 2019-2022, «Levekår og helse i Bjørnafjorden kommune», gir ei oversikt over innsamla data om levekår og helse for innbyggjarane i Bjørnafjorden. Folkehelse rapporten dannar ein del av kunnskapsgrunlaget for vedtatt kommunal planstrategi for Bjørnafjorden 2020-2024, og vart ferdig i 2020. Rapporten har derfor ikkje vore ein del av grunlaget for arbeidet med kommuneplanen for tidlegare Os kommune før etter offentleg høyring av planen.

Folkehelseoversikta for Bjørnafjorden kommune gir ei oversikt over, og ei vurdering av, følgjande emne for både aust og vestsida av kommunen:

- Befolkningssamansetjing
- Oppvekst- og levekårstilhøve
- Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø
- Skadar og ulukker
- Helserelatert åtferd
- Helsetilstand

¹ Prognosar frå 2018. Sjå planstrategi for Bjørnafjorden kommune 2020-2024 for oppdaterte tal.

Det er ein klar samanheng mellom berekraftsmåla planstrategien for Bjørnafjorden byggjer på, arealplanlegging og folkehelse. Føremålet med folkehelsearbeidet er å gjera lokalsamfunna til ein trygg og god plass å leva, og gje alle innbyggjarane same moglegheit til å leva sunne og gode liv. Kommunen har mange høve til å påverka utviklinga i folkehelsa. Folkehelseperspektivet skal vere ivaretatt i arealbruk og føresegner til kommuneplanen sin arealdel.

3. HOVUDTEMA I PLANEN

3.1. Senterstruktur

3.1.1. Arealstrategi

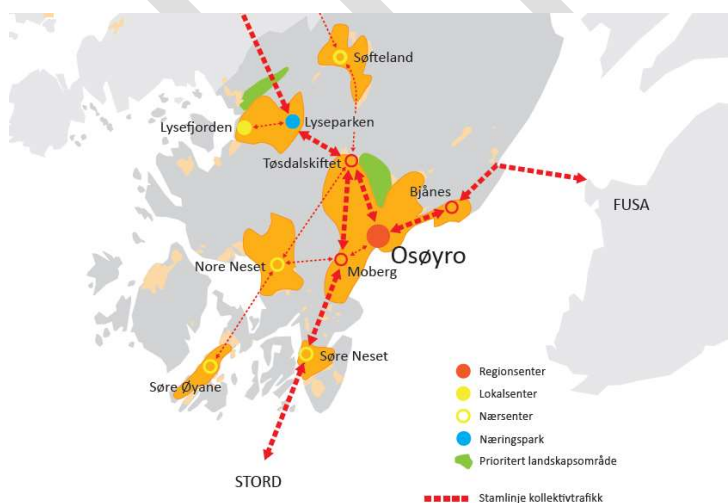
Arealstrategi frå planprogrammet:

«Levande, attraktivt og trygt Osøyro, som ein samlingsstad for Os kommune og kommunane rundt.»

Senterstrukturen i Os følgjer prinsipp som fastlagt i Regional plan for attraktive senter i Hordaland, regionsenter er avsett i senterplanen. I tillegg har kommunen sett av eit lokalsenter og 4 nærsenter i Os, med utgangspunkt i dagens byggjesoner.

Bjørnafjorden kommune planlegg for ei dobling av folketalet i Os fram mot 2040. Dette gjer det ekstra viktig å sikre tilstrekkeleg areal til infrastruktur, her under offentlege areal rundt eksisterande anlegg eller andre sentrale stader i senterområda. Det må sikrast areal til utviding av skulane og areal til nye barnehagar. Det må òg sikrast tilstrekkeleg offentleg og felles uteopphaldsareal for innbyggjarane i den tette strukturen. Det vert òg viktig å sørge for at dei offentlege områda, funksjonane, tenestene og rekreasjonsareala heng saman i eit finmaska, attraktivt og grønt gang- og sykkelvegnett og har god kopling mellom hovudstrukturane i utbyggingsmønsteret og stamlinjene i kollektivnettet.

Gjennom kommuneplanarbeidet er det definert ein senterstruktur der Osøyro er regionsenter, Lysefjorden er lokalsenter, medan Nore Neset, Søfteland, Søre Neset og Søre Øyane er definert som nærsentra. Framtidig vekst i byggeområde skal primært skje innanfor senterområda i denne strukturen.

2022

Figur 2 Senterstruktur i Os.

Arealplanen definerer senterpunkt og omland til dei ulike sentra. Utstrekning er tilpassa topografi og utbyggingsmønster i Os.

Senternivå	Innhald	Os i Bjørnafjorden kommune
Regionsenter/ kommunesenter	Funksjonar, handel og tenester for heile kommunen og kommunane rundt. Hovudtyngda av kommunal forvaltning og besøksintensive tenestetilbod	Osøyro
Lokalsenter	Funksjonar, handel og tenester for eit større senteromland. Desentraliserte kommunale tenester	Lysefjorden
Nærsenter	Funksjonar og tilbod til nærområdet. Handel inntil 3 000 m ²	Søfteland Nore Neset Søre Neset Søre Øyane

Tidlegare Os kommune deltok i eit pilotprosjekt for å utarbeide ein metode for **sentrumssavgrensing**. Utgangspunktet er **gå-staden** med god gang- og sykkeltilgang til daglege funksjonar, basert på reisevaneundersøkingar, kombinert med **landskapsanalyse** og ei rekke kriterium knytt til **kulturminnevern, jordvern, historisk kjerne, utbyggingspotensial**, med meir.

Sentrumssona i regionsenteret Osøyro, **sentrum (S)** er den sona der ein ønskjer mest urban utvikling. Sentrum er delt i ei indre (**S1**) og ei ytre sone (**S2**). Utanfor sentrum er det gitt ei **indre (IF)** og ei **ytre fortettingssone (YF)**. I lokal- og nærsenter er det definert ei indre fortettingssone og ei ytre fortettingssone. Innanfor indre fortettingssone skal arbeidsplassar, handel og tenester konsentrerast. Her vil også den største bustadfortettinga skje. I den ytre fortettingssona vil det vere meir differensiert bustadutbygging.

I hovudsak er nye bustadområde lagt innanfor nye sentersoner. Det er gjort ei differensiering på utnytting slik at det er lagt opp til høgast fortetting i den indre sona og lågare utnytting til lenger ut ein kjem (større tomter og areal). Nye bustadområde skal ha differensiert bustadmasse, både for å sikre varierte bustadområde og for å sikre bustadsosiale tiltak.

Gjennom arbeidet med senterstruktur er det gjort ei rekke kartleggingar innanfor kulturminne, friluftsiinteresser, landbruk, landskap, geologi, ROS, folkehelse og barn og unge sine oppvekstvilkår innanfor kvart enkelt senterområde. Det er gjort ei fagleg tilråding av sentrumssoner og innspel til arealplanen basert på denne metoden. Deretter er det gjort ei politisk vurdering og vedtak av endelege sentrumssoner og nye byggeområde som skal leggast til grunn for plankartet.

Hordaland Fylkeskommune si kartlegging av tilgjengeleg areal i bustadregulerte område (AUD rapport 10-17) syner kva som er bustadreserven i tidlegare Os kommune. Rapporten konkluderer med at kommunen har rikeleg med areal som er sett av til bustad fram til 2040, men at to tredjedelar ligg utanfor gangavstand til senter. AUD-rapporten har då lagt til grunn ein sirkel på 15 min gangavstand frå definerte senter og ikkje kommunen sitt eige forslag til senteravgrensing. Rapporten tar elles

utgangspunkt i Bustad- og befolkningsprognosen frå Hordaland fylkeskommune, der det er det venta eit behov for 3222 fleire bustader i Os innan 2040. Dette er langt under den veksten Bjørnafjorden kommune har lagt til grunn i samfunnsdelen og i arbeidet med arealplanen.

Tabell nedanfor viser oversikt over kva potensiale dei ulike senterområda har for folkevekst. Tabellen tek utgangspunkt i kommunen sin prognose på 3 % årleg vekst for 2040 og prosentvis fordeling av veksten. Resultata i AUD-rapporten er rekna om til personar (anslått tettheit på 8 bueningar pr. daa i S, 4 i IF og 2,5 i YF). Dei same tala er nytta for plan. Dette er gjort for å kunne samanlikne dei ulike prognosane.

Tabell 1 Tabellen viser tenkt vekst i Os og korleis veksten er tenkt fordelt

Senter	Personar pr 01.01.2018	Prognose personar 2030	Prognose personar 2040	% av vekst	Tal på nye personar i 2030	Tal på nye personar i 2040
Osøyro, inkl. Varåsen og Bjånes (S1, S2, IFO, YFO)	8531	12800	17300	45	4300	8800
Lysefjorden (IFL, YFL)	1626	3500	5500	20	1900	3900
Søfteland (IFS, YFS)	2118	300	4000	10	900	1900
Nore Neset	2798	3700	4700	10	900	1900
Søre Neset (IFS _n , YFS _n)	3297	3800	4300	5	500	1000
Søre Øyane (IFS _ø , YFS _ø)	1102	1500	2000	5	500	1000
Andre byggjeområde	1059	1500	2000	5	500	1000

(AS)						
Sum	20531	30000	40000	100	9500	19500

Den største veksten i Os ønsker Bjørnafjorden kommune at skal kome rundt kommune- og regionsenteret og dermed styrke opp under den funksjonen Osøyro har. Ytre fortettingssone for Osøyro (YFO) er strekt ut og omfattar dei store utbyggingsområda i sør (Moberg), nord (Varåsen) og aust (Bjånes). Områda ligg til dei overordna kollektivaksane med stamlinjene for kollektivtrafikken. I tillegg er det viktig for kommunen å styrke utviklinga austover langs kollektivaksen mot Fusa, som knyter kommunen saman på tvers av Bjørnafjorden.

Innanfor kommunesenteret Osøyro er det igangsett arbeid med områderegulering. Det pågår òg arbeid med områderegulering for Hauge og det vil vere aktuelt med fleire områdereguleringar innafør senteravgrensinga.

Lysefjorden vil bli det neste store utbyggingsområdet, området ligg sentralt i forhold til det framtidige og overordna vegnettet og kollektivtilbodet. Det ligg føre godkjent plan for Lyseparken. Det pågår òg områderegulering for det store bustadområde Sjøbøhaugane.

Søfteland og Nore Neset har hatt og vil framleis få sterk vekst. Søre Neset er den nest største krinsen i kommunen, men her er det sterke landbruksinteresser som gjer at veksten vil avta. Det ligg store arealreservar utanfor senterområda, men her ønsker kommunen å bremse veksten.

Alle senterområda er omfatta av omsynssoner med krav om felles planlegging, H810, for dei sentrale områda. Førsegnene pkt. 2.1 slår fast at felles planlegging kan vere områderegulering, detaljregulering eller strategisk plan vedtatt av kommunestyret.

I tidlegare arealplan var utbyggingsstrategien å bygge ut langs to utbyggingsaksar. I kommunedelplanen for Os er utbyggingsstrategien å byggje opp under senterstrukturen. Å gå over frå utbyggingsaksar til senterstruktur har vore ei utfordring bl.a. fordi om lag halvparten av tilgjengeleg bustadareal i tidlegare arealplan låg utanfor dei nye sentersonene.

Plan- og bygningsutvalet (PBU) i Bjørnafjorden kommune har gjort eit stort arbeid med å gå igjennom og vurdere alle eldre, ikkje utbygde bustadområde utanfor senterstrukturen på nytt. Byggjeområde som oppfyller tre eller fleire av følgjande kriterium er vurdert:

- K1 - Område i tidlegare plan som ligg utanfor senterstrukturen og som ikkje er utbygd
- K2 - Område utan god infrastruktur eller som har uløselege rekkefølgjekrav innanfor planperioden (område utan trygg skuleveg, område utan offentleg vatn og avlaup)
- K3 - Område som har lagt inne i eldre plan som utbyggingsområde i 15 år utan at det har skjedd noko
- K4 - Område som er utsett for ras eller flaum (jf. ROS)
- K5 - Område innanfor kjerneområde landbruk (jf. KU)
- K6 - Etablerte område som er ferdig utbygt
- K7 - Uregulerte område

Etter dette er omfanget av byggjeområde som ligg utanfor senterstrukturen redusert, medan fortettinga innanfor senterstrukturen, og då særleg regionsenteret Osøyro, er noko auka. Planen legg opp til at nær 90 % av innbyggjarane i kommunen vest for Bjørnafjorden skal bu innanfor senterstrukturen, medan ca. 10 % av innbyggjarane kan lokaliserast til byggjeområde utanfor senterstrukturen. Areal sett av til bustad, rekna i personar, er òg i samsvar med prognosen.

Tabell 2 Tabellen viser tenkt vekst i Os (prognose) og korleis veksten er fordelt i revidert planforslag

Dagens status		Prognose		Planforslag		Rev. Planforslag (Tatt ut uaktuelle gamle)	
Senter	Personar pr. 01.01.2018	% av vekst	Antall nye personar i 2040	Plan-utkast %	Planutkast personar	Rev. Plan %	Rev.plan personar
Osøyro	8 531	45	8 800	35	8 170	39,4	7 741
Lysefjorden	1 626	20	3 900	25	5 833	22,1	4 340
Søfteland	2 118	10	1 900	9,8	2 299	7,9	1 547
Nore Neset	2 798	10	1 900	8,5	1 602	8,0	1 583
Søre Neset	3 297	5	1 000	6,9	1 054	4,9	965
Søre Øyane	1 102	5	1 000	6,4	1 496	7,3	1 435
Øvrige	1 059	5	1 000	12,4	2 917	10,4	2 050
Sum	20 531	100	19 500	100	23 369	100	19 661

3.1.2. Osøyro – kommune- og regionsenter

Osøyro er regionsenter for Os og Fusa og kommunesenter for Os kommune. På Osøyro ligg blant anna Os kyrkje, Os rådhus, kulturhuset Oseana. Ikkje langt unna ligg Solstrand Hotel & Bad. Osøyro er og har vore eit kommunikasjonsknode sør på Bergenshalvøya. Her møtest Byvegen (del av E39) og fv. 552. Her går det hurtigbåt sørover til Sunnhordland og Rosendal. Her har det vore drive industri og handel i lang tid. Osøyro var òg endestasjon for den gamle Osbana som gjekk frå Bergen, via Nesttun til Os. Dei siste tiåra har sentrum blitt rusta opp med gjestebrygge, parkar, skulpturar og eit eige Oselvarmiljø. Ei hovudutfordring i Osøyro er å leggje til rette for høg grad av fortetting utan å øydelegge eksisterande småskala stadidentitet med stor tidsdjupne og flotte naturkvalitetar knytt til elv, hamn og gamle villaområde.

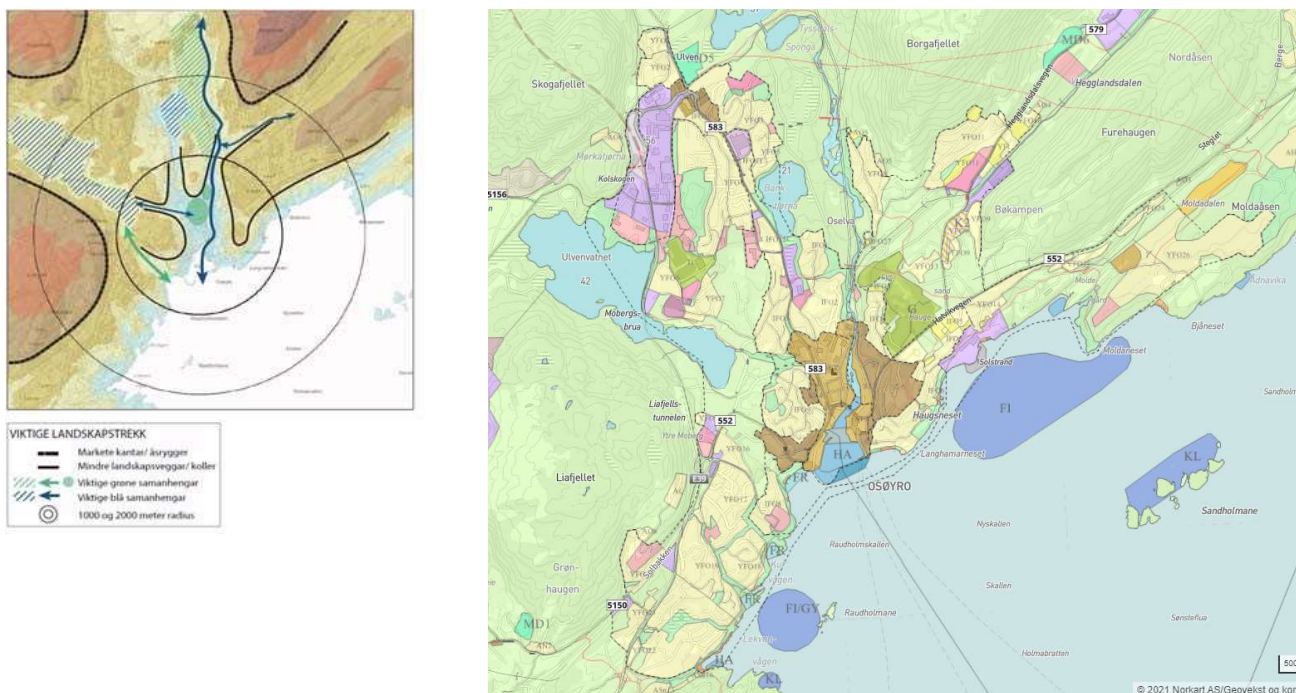
Sentrum er delt i ei indre (S1) og ei ytre sone (S2). Utanfor sentrum er det gitt ei indre (IFO) og ei ytre fortettingssone (YFO). Osøyro og Kolskogen har vakse saman slik at ytre fortettingssone rundt Osøyro heng saman med Kolskogen. Ytre fortettingssone rundt Osøyro omfattar store bustadområde, frå Lekven og Moberg i sør, Kolskogen og Nymark i nord, Nordmarka og Hjelle i nordaust og Midtbøvegen og Bjånes i aust.

Analysar av framtidig utbyggingsmønster viser at ein bør konsentrere framtidig bustadbygging i størst mogleg grad rundt Osøyro. Slik oppnår ein best mogleg stadutvikling, eit breitt handels- og servicetilbod, best mogleg tilgjenge for innbyggjarane, og minst mogleg utslepp frå transport. Bjørnafjorden kommune meiner det som realistisk at 40-45 % av veksten i Os vil komme på Osøyro, inkludert Bjånes og Kolskogen, innanfor denne rulleringsperioden av kommunedelplanen.

Osøyro og Kuven krins hadde eit innbyggjartal på 8531 pr.01.01.2018. Ut frå ovannemnde fordeling av framtidig vekst i kommunen skal det planleggast for 4300 nye innbyggjarar i regionsenteret fram til 2030. Reknar ein 2,35 innbyggjarar per husstand (kommunestatistikk Os) svarar dette til eit bustadbehov på 1830 nye bueiningar. Med same vekst og same fordeling vil det bli om lag 8800 nye innbyggjarar i regionsenteret i 2040, dette svarar til eit bustadbehov på om lag 3745 nye bueiningar. Innanfor kommunesenteravgrensinga er det sett av følgjande nye byggjeområde:

- Sentrumsføremål (omdisponering av ulike formål)
- Bustader: IFO4, IFO5, YFO10, YFO11, YFO12, YFO18, YFO27
- Offentleg eller privat tenesteyting: fem områder

- Næringsverksemd: tre områder

Figur 3 Kommune- og regionsenteret Osøyro er definert av ei indre sentrumssone som omfattar sjølve Osøyro, og som er omgitt av ei indre og ei ytre fortettingssone som omfattar store bustadområde og næringsområde som Kolskogen.

3.1.3. Lysefjorden lokalsenter

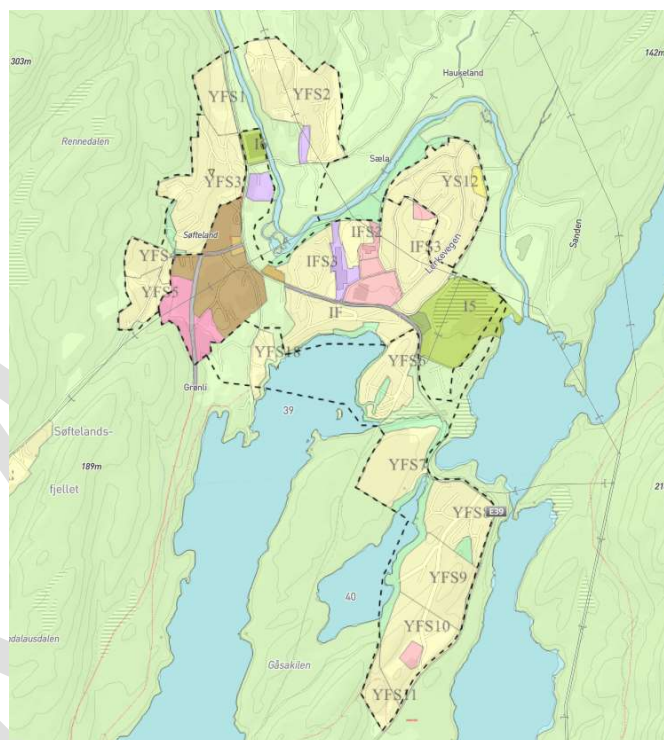
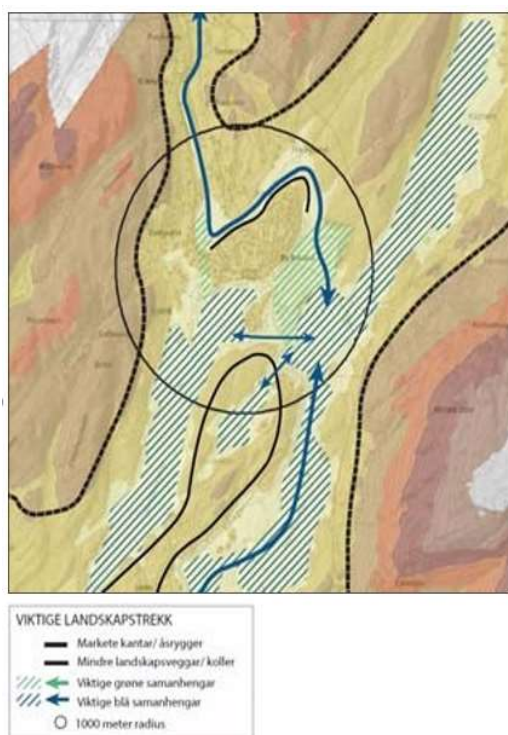
Lysefjorden er kanskje mest kjent for Lyse Kloster og Lysøen og har såleis lange historiske røter tilbake. Lyse kloster vart grunnlagt i 1146 som dotterselskap av Fountains Abbey i Yorkshire, England. Lyse Kloster var eitt av fem cistercienserkloster i Norge i mellomalderen. På slutten 1500-talet vart det meste av klosteret rive, klebersteinen skal ha blitt nytta i Rosenkranstårnet i Bergen og Kronborg slott i Danmark. Landskapet rundt klosterruinane og dalen ned til sjøen ber preg av den rike kulturhistoria og er bevaringsverdig som ein historieforteljande heilskap. Lysøen er kjent for Ole Bull sin villa. Ole Bull var ein av verdas fremste fiolinvirtuosar. I dag er «Villa Lysø» bevart som museum, kafé og konsertsal. Bygget og anlegget rundt har stor kulturhistorisk bevaringsverdi. Kulturminneaksen frå Lysekloster via kulturlandskapet rundt garden Lysekloster til Lysøen er verdifull og skal ikkje fortettast. Hovudtyngdepunktet for vekst er difor lagt til området innanfor.

Det er planlagt for at Lysefjorden skal få om lag 20 % av veksten i kommunen, grunna si sentrale lokalisering på den regionale hovudstamvegen mellom Bergen og Stavanger. Lysefjorden krins hadde eit innbyggjartal på 1626 pr. 01.01.2018. Ut frå ovannemnde fordeling av framtidig vekst i kommunen skal det planleggast for 1900 nye innbyggjarar i Lysefjorden fram til 2030, dette svarar til eit bustadbehov på 810 nye bustader. Med same vekst og same fordeling vil det bli om lag 3900 nye innbyggjarar i Lysefjorden i 2040, dette svarar til eit bustadbehov på om lag 1660 nye bustader.

Det er ikkje funne grunnlag for å ha to separate senter i Lysefjorden/ Lyseparken slik som det er føreslege i samfunnsplanen. Desse to sentera vil ligge for tett opp i ein annan slik at dei risikerer å «utkonkurrere» kvarandre. I staden er dette området i sin heilskap definert som eit langsiktig utviklingsområde i lokalsentermålestokk. Ei hovudutfordring er å knytte næringspark, byggjesone og nye utbyggingsområde tett saman med mjuk infrastruktur. Lyseparken ligg tett ved nytt kryss på E39 og nær viktig infrastruktur som flyplass. Det ligg føre godkjent reguleringsplan for Lyseparken. Lyseparken vil utfylle tilbodet for næringsareal i både Os kommune og i heile Bergensregionen. Det vil

Søfteland har fleire store utbyggingsområde som ligg i den ytre fortettingssona, som Gåsakilen og Hjellemarka. Det pågår utbygging i desse områda og denne utbygginga vil kunne ta unna forventa bustadbehov i fleire år framover. I den indre sona er det rom for fortetting, samstundes som der er sterke landbruksinteresser. Noko av landbruksland er foreslått gjort om til utbyggingsområde for å bygge opp rundt senterstrukturen. Innanfor senteravgrensinga er det sett av følgjande nye byggjeområde:

- Sentrumsføremål (for det meste nytt)
- Bustader: YS12
- Offentleg eller privat tenesteyting (nytt)

Figur 5 Søfteland nærsenter er definert med eit sentrumsområde kring eksisterande butikk, ei indre fortettingssone kring eksisterande skule- og idrettsområde, og med ei ytre fortettingssone som er under utbygging og som kunne vil dekke bustadbehovet i fleire år framover.

3.1.5. Nore Neset nærsenter

Nore Neset krins har hatt ei svært sterk utvikling dei siste åra. Her er stor bustadkonsentrasjon, barnehage, barne- og ungdomsskule, idrettsanlegg og kyrkje/gravplass. Området har i dag to butikkar, som ligg i kvar si yttergrense mot sør og nord. Den gamle busetnaden låg nærare sjøen, då dei gamle rutebåtkaiane var sentralt møtepunkt. Ein av dei første bygdevegane gjekk mellom Osøyro og Skeisstøa.

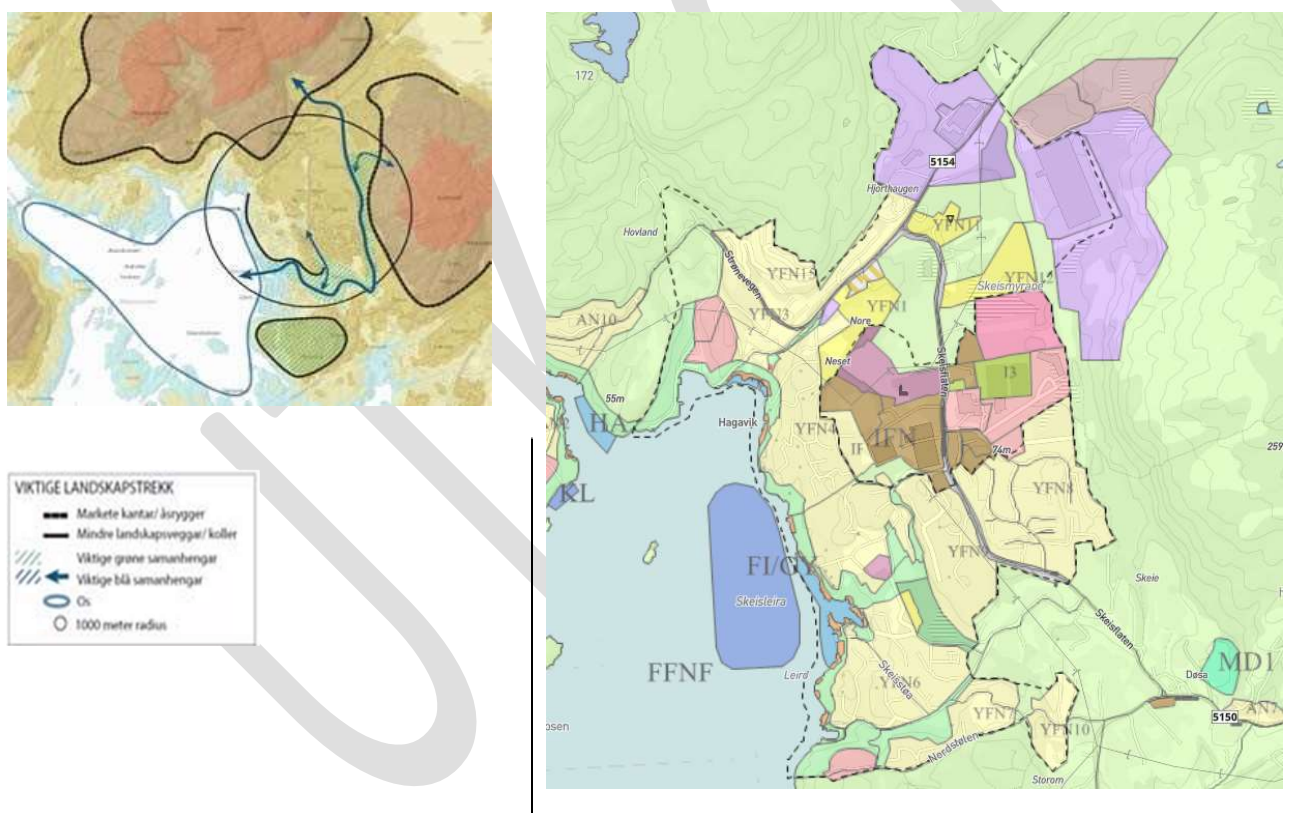
Store delar av Nore Neset ligg under marin grense og er såleis dekkja av marine avsetjingar. Desse avsetjingane er lite undersøkt og det er fare for kvikkleire i slike lausmassar. Det er lagt inn ei omsynssone i plankartet for å sjekke ut kor stabile desse massane er og faren for kvikkleire. I området Grindavoll - Skeie er det fleire ravinedalar som viser spor etter siste istid. Slike ravinedalar er sjeldne på vestlandet og er del av vår geologiske arv. Under anleggsarbeid på Særvold vart det oppdaga skjelett av blåkval i dei marine avsetjingane.

Per 1.1.2018 var innbyggjartalet 2798. Ut frå ovannemnde fordeling av framtidig vekst i kommunen skal det planleggast for 900 nye innbyggjarar på Nore Neset fram til 2030. Med same vekst og same fordeling vil det bli om lag 1900 nye innbyggjarar på Nore Neset i 2040, dette svarar til eit bustadbehov på om lag 810 nye bustader.

Utgangspunktet for etablering av eit kompakt sentrum er godt, sidan mange sentrale og historiske funksjonar ligg samla, samstundes som det er rom for fortetting. Utfordringa er å sikre jordvern og landskapskvalitetar knytt til ravinedalen og strandsona, sikre god tilgang til friluftsliv i sjø, og bryte ned barriereverknaden frå vegen som deler sentrum i to. Det er gjennomført mulegheitsstudier for utvikling av Nore Neset sentrum.

Innanfor senteravgrensinga er det sett av følgjande nye byggeområde:

- Sentrumsføremål: (For det meste omdisponering, noko nytt i vest)
- Bustader: YFN1, YFN6, YFN11, YFN12
- Offentleg eller privat tenesteyting (utviding av eksisterande)
- Grav og urnelund (utviding av eksisterande)
- Næringsverksemd (utviding av eksisterande)

Figur 6 Nore Neset nærsenter.

3.1.6. Søre Neset nærsenter

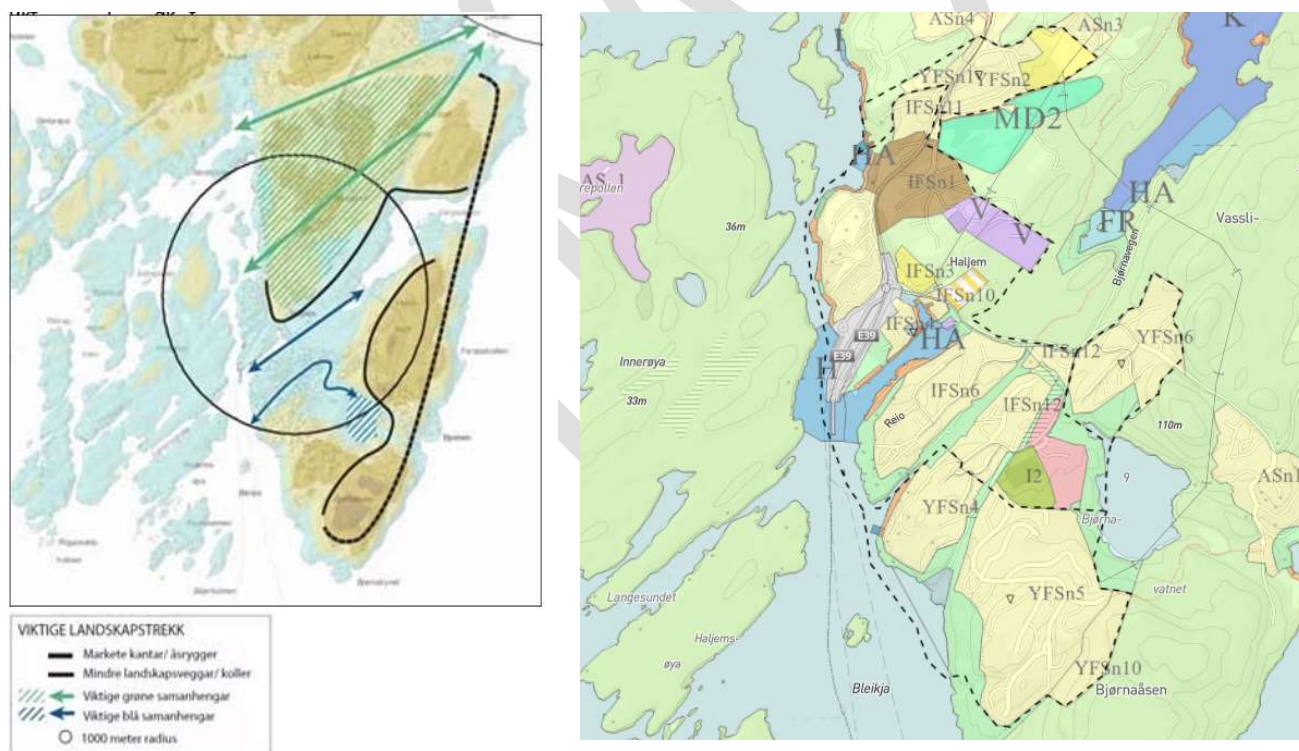
Det har vore busetting på Søre Neset langt tilbake i tid. Dette ser me blant anna på helleristingane i Grødalshaugen ved Vargavågen. Elles er det ein del kleberstein i området, som me ser i Vargahola og på Katlaberget. Ferstad gard er elles ein gamal gard der det særigne kulturlandskapet framleis blir halde i hevd.

Søre Neset er satt av som nærsenter i samfunnsplanen og i arealplanen legg vi opp til ein vekst på 5 % her. Søre Neset ligg på den regionale hovudstamvegen mellom Bergen og Stavanger, med Halhjem som eit viktig knutepunkt. Elles er krinsen delt med to barneskular; Lunde barneskule og Halhjem barneskule. Grunna store landbruksinteresser og det særigne kulturlandskapet rundt Lunde skule er sentrum tenkt flytta lenger sør. Indre fortettingssone går frå Halhjem kafé til Halhjem skule og idrettsanlegg.

Søre Neset hadde eit innbyggjartal på 3297 pr.01.01.2018 og var då nest største krins i kommunen i folketal. Krinsen har hatt ei stor utbygging dei siste 10-åra, men administrasjonen meiner denne veksten vil flate ut. Ut frå ovannemnde fordeling av framtidig vekst i kommunen skal det planleggast for 500 nye innbyggjarar på Søre Neset fram til 2030, dette svarar til eit bustadbehov på 213 nye bustader. Med same vekst og same fordeling vil det bli om lag 1000 nye innbyggjarar på Søre Neset i 2040, dette svarar til eit bustadbehov på om lag 425 nye bustader.

Nærsenteret på Søre Neset skal styrke eksisterande bustadkonsentrasjonar i sør og nord med areal til ny daglegvarebutikk, daglege tenester og andre møteplassar og mjuk infrastruktur som bind områda saman og sørgjer for tilgang til rekreasjon. I tillegg skal det settast av areal til andre former for bustadbygging som kan supplere dagens einbustadområde. Innanfor senteravgrensinga er det sett av følgjande nye byggeområde:

- Sentrumsføremål: IFSn1
- Bustader: IFSn3, YFSn2
- Kombinert føremål: K4 (omdisponert)

Figur 7 Søre Neset nærsenter.

3.1.7. Søre Øyane nærsenter

Søre Øyane er eit øysamfunn med eigen lokalbutikk, med marina og drivstoffutsal og har eit yrande båtliv nesten heile året, men mest om sommaren. Elles har Søre Øyane fleire store sjørelaterte

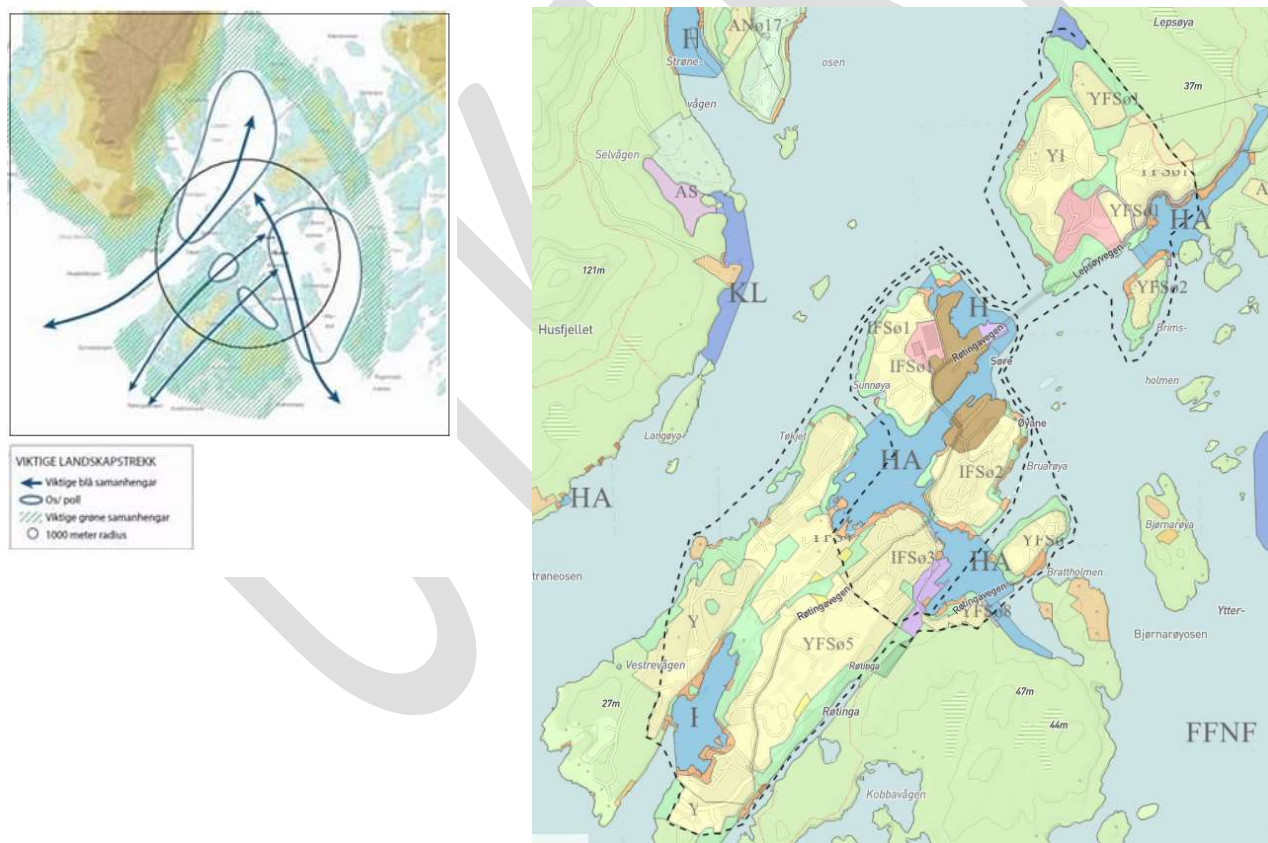
næringsverksemdar, men òg eige gartneri og gartneriutsal. Det er barnehage, barneskule og eit aktivt idrettslag i området. I tillegg ligg Kongshaug musikkgymnas i krinsen.

Det er planlagt for at Søre Øyane skal få om lag 5 % av veksten i kommunen. Dette talet gir ein balanse mellom behov, tilgjengeleg areal til vekst, standard på infrastruktur/bru og omsynet til landskap og strandsoneverdiar. Standard på infrastruktur avgrensar vekstpotensialet i denne rulleringa. Dette gjeld både vegar, bru og manglande VA. Før dette er utbetra bør det ikkje leggast opp til ein storstilt vekst.

Søre Øyane krins hadde eit innbyggjartal på 1102 pr.01.01.2018. Ut frå ovannemnde fordeling av framtidig vekst i kommunen skal det planleggast for 500 nye innbyggjarar fram til 2030. Dette svarar til eit bustadbehov på 213 nye bustader. Med same vekst og same fordeling vil det bli om lag 1000 nye innbyggjarar i Søre Øyane i 2040, dette svarar til eit bustadbehov på om lag 425 nye bustader.

Søre Øyane har eit godt utgangspunkt for kompakt vekst, fordi fleire felles funksjonar i dag ligg samla. Det er likevel avgrensa potensial for vekst gitt at ein tek vare på landskapsverdiene i området. Innanfor senteravgrensinga er det sett av følgjande nye byggeområde:

- Sentrumsføremål (omdisponering av ulike formål)
- Bustader: IFSø3, YFSø5

Figur 8 Søre Øyane nærsenter.

3.2. Bustadområde

Arealstrategi frå planprogrammet:

«Strategikart med forslag til kriteria for langsiktige utviklingsområde i Os kommune frå 2010 skal fortsatt vera styrande for etablering av nye bustadområde. Areal som er sett av til bustad og spreidd bustad i gjeldande plan skal vidareførast i ny plan, men ved endring i risiko- og sårbarheit, må dette vurderast på nytt.»

Bustadbygging skal i all hovudsak skje innanfor godkjent senterstruktur og langs kollektivaksar. Kommunen skal styre bustadbygginga mot fortetting og transformasjon.

Planutvalet i tidlegare Os kommune gjorde opphavleg vedtak om at areal sett av til bustad i tidlegare plan, ikkje skulle takast ut i ny plan. Dette vedtaket er ikkje vidareført av det nye planutvalet for Bjørnafjorden kommune. Som skildra under kap. 3.2 om senterstrukturen har Plan- og bygningsutvalet (PBU) i Bjørnafjorden kommune er det gjort eit stort arbeid med å gå igjennom og vurdere alle eldre, ikkje utbygde bustadområde på nytt. Nye bustadområde innanfor senterstrukturen er omtalt i kap. 3.1.

Dei fleste innspel om nye bustadområde utanfor den definerte senterstrukturen er etter offentleg høyring teke ut av planen. Områda er bl.a. sett i samanheng med realisering av nødvendig infrastruktur i og til/frå området, ROS-analyse (ras- og flaumfare), reduksjon av bustadreserven utanfor senterstrukturen, og å unngå nedbygging av landbruksareal (frårådd i KU). I tillegg må det sikrast rom for utvikling rundt eksisterande skular og offentlege områder slik at dei ikkje blir bygd inne av bustader. Utanfor senteravgreinsinga er det no kun sett av nokre få nye bustadområde i planen (andre byggjeområde, A₁):

- Osøyor: AO5 (Nordmarka – 4 daa)
- Lysefjorden: AL8 (Søvikvågen – 1 daa, utbygd)
- Søre Neset: ASn7 (Ytre Haugland – 13 daa, delvis utbygd)

I dei andre krinsane er alle nye bustadområde lagt innafør senteravgreinsinga.

3.3. Infrastruktur

3.3.1. Arealstrategi

Arealstrategi frå planprogrammet:

«Areal til offentlege funksjonar (skule, barnehagar, institusjonar, gravplass, kyrkje) og veggrunn skal prioriterast ved rullering av arealplanen. Utbygging bør tilpassast etter kapasitet på skuler, barnehagar, eldreinstitusjonar, vegar, kollektivtrafikk mv. Føresegner om rekkefølge skal vere styrande ved utbyggingar.»

3.3.2. Sosial infrastruktur og offentlege funksjonar

Nye byggjeområde for skule, barnehage og andre offentlege tenesteområde er avsett til føremålet offentleg eller privat tenesteyting. Med unntak av Søre Neset ligg alle nye område for føremålet innafør avgreinsinga av senterstrukturen.

Når det gjeld skule er det lagt inn areal for til ny skule på Hjelle, det er godkjent eigen reguleringsplan for dette området. Det er lagt inn areal til utviding av skuleområdet på Nore Neset. Det er stort behov for å etablere ein ny ungdomsskule i Os i tillegg til eksisterande på Osøyro og Nore Neset. Det er lagt inn forslag om tomt til ny ungdomsskule på Kuven. Kuven er truleg best eigna område til å etablere ein tredje ungdomsskule. Det er lagt inn areal for utviding av skuleområde i Lysefjorden. Dersom den

store veksten som er tenkt i Lysefjorden slår til, bør dette arealet nyttast til ein fjerde ungdomsskule. Det er i tillegg lagt inn eit nytt areal til offentleg føremål på Søfteland, dette arealet kan òg nyttast til skule.

Det er behov for areal til fleire barnehagar i Os. I tillegg er det fare for at to barnehagar i Kolskogen må flytte når Kyststamvegen/ ny E39 mellom Os og Stord skal etablerast. Det er lagt inn forslag om tomt til ny barnehage ved Elvebakken, Åsen, Søre Neset v/Reset og på Fagerthun (nok areal til ein stor eller to barnehagar).

Det er lagt inn eit offentleg areal på Moberg, ved sida av «blålys-etatane». Dette arealet kan nyttast til bustader for vanskelegstilte eller mikrohus, eller til framtidig utviding av «blålys-etatane».

Det er lagt inn areal for å kunne utvide eksisterande gravplass på Nore Neset. Det er lagt inn forslag til areal til ny gravplass i Lysefjorden, like ved den nye vegen mellom Åsen og Søvik.

3.3.3. Teknisk infrastruktur

Hovudvegnettet i Os vil endre seg dramatisk ved opning av ny E39 frå Rådalen til Svevatjørn og ytterlegare ved vidare utbygging av E39 sørover. Nye tilkomstvegar gir nye moglegheiter nokre stader i kommunen, mens andre delar truleg vil oppleve stagnasjon. Det vil truleg og føre til ei akselerering av den felles bu og arbeidsmarknaden Os i dag har med Bergen. Allereie i dag pendlar over 45 % av osingane til Bergen for å jobbe kvar dag. Os vil i større grad bli ein sovekommune for Bergen, dersom det ikkje vert satsa tungt på nye kunnskapsarbeidsplassar i kommunen. Dette må me vere førebudd på og ta høgde for, ved utbygging av VA, men òg å få etablere nye effektive gang-/sykkelvegar som bind grendene saman med regionsenteret og næringsarealet i Lyseparken.

Det er lagt opp til ny reservevassløyning frå Bergen gjennom ny E39. Dette kombinert med nytt vassreinseanlegg med god kapasitet, gjer at Osbygda kan handtere stor folkevekst i mange år. Det same gjeld på avløpssida der nytt reinseanlegg Ohara vil opne for prøvedrift i 2020.

Den gamle tanken om ein ytre ringveg frå Lyseparken, via Søvik til Drange/ Hildershamn er vidareført i den nye planen. Det vil opne for heilt ny kommunikasjon i kommunen og høve til å få eit mykje betre kollektivtilbod ved å knyte saman dei ulike senterområda og krinsane. Gjennomføring av eit slikt ringvegsystem vil gjere Lysefjorden enda meir sentralt i senterstrukturen. Dette er grunnen til at det vert lagt inn ein stor arealreserve til bustad og næringsutvikling i dette området. Dei ulike alternativa med å leggje fylkesvegen frå Hatvik utanom Osøyro, for å sleppe gjennomgangstrafikken gjennom sentrum, er òg tatt med vidare i den nye planen.

Nye vegsamband er avsett med omsynssone H410 Infrastruktursone i plankartet, sjå kap. 4.7.

3.4. Næringsområde

Arealstrategi frå planprogrammet:

«Kommunen skal ha eit aktivt og innovativt næringsliv som skapar arbeidsplassar lokalt. Kommunen skal legge til rette for næringsaktivitet gjennom attraktive næringsareal, god infrastruktur og effektiv forvaltning. Det er viktig å sikre berekraftig arealutnytting over tid. Ny næring bør leggjast til område avsett til næring i gjeldande arealplan. Ny Interkommunal næringsarealplan har utarbeida strategiske temakart over moglege nye næringsområde i regionen og felles retningslinjer for næringsutvikling.»

Bergensområdet og store delar av kystkommunane er gode på nyetableringar, lønsemd og vekst. Dette er ein nasjonal verdiskapingsregion med tunge miljø innan olje- og gassutvinning, maritime næringar, forskning og utdanning, finans, media, kultur og reiseliv. Det er stor etterspurnaden etter næringsareal langs transportkorridorane innanfor 30 minutt køyretid frå Bergen. Lyseparken ligg 6

minutt unna Lagunen og bybanekorridoren i Bergen og ligg dermed strategisk godt plassert for næringsutvikling.

Os opplever sterk vekst i folketalet, men ikkje tilsvarende vekst i talet på arbeidsplassar. Senter- og handelsanalysar viser at Os har 0,3 tilsette per busett innafor kommunegrensa og difor kan reknast som ei typisk bustadsone. Nesten 4000 personar pendlar til Bergen, noko som er nesten like mange som jobbar i eigen kommune (4720 personar). Kommunen gjer det relativt bra når det gjeld nyetableringar. Osøyro utgjer den største arbeidsplasskonsentrasjonen i Os, og dei aller fleste arbeidsplassane ligg på aksen mellom Osøyro og Flåten/ Kolskogen.

Det har tradisjonelt vore mange arbeidsplassar innan anna industri og fiske i Os. Utfordringa framover er å få ein god bransjestruktur slik at ein ikkje er så sårbar for endringar i enkeltnæringar og å leggje til rette for arbeidsplassar som gjer at dei med høgare utdanning finn det attraktivt å både bu og jobbe i Os.

Med ny E39 på plass vil det vere tid for å utvikle Lyseparken i tråd med strategien om eit regionalt næringsområde som legg til rette for framtidens næringar. Hovudsatsinga i Lyseparken blir frå starten knytt opp til industriverksemdar som har eit stort energibehov. Desse verksemdene vil ha tilsvarende stor moglegheit for sal og utveksling av energi med andre nærliggjande industriverksemdar. Lyseparken skal ikkje byggjast på detaljhandel og daglegvarer, men ha eit industrielt utgangspunkt. Til komande digitalisert og automatisert industriutvikling i Lyseparken vil det etter kvart dukke opp kontorbaserte funksjonar som sal- og marknadsføring, data og informasjonsbehandling og bruk av globale handelsplattformer. Lyseparken skal ikkje utfordre verken Lagunen eller Osøyro på detaljhandel.

Føremålet omfattar industri-, handverks- og lagerverksemd med tilhøyrande kontor, hotell/overnatting/ bevertning, bensinstasjon/vegserviceanlegg, forskingssenter/ messehall, konferansesenter. Med unntak av Solstrand hotell er det ikkje lov med hotell, bevertning, messehall eller konferansesenter utanfor senterstrukturen.

Det er sett av nye byggjeområde for næringsverksemd i planen i tilknytning til eksisterande verksemdar i Hegglandsdalen og på Hjelle, Moberg, Lyseparken og Nore Neset.

3.5. Strandsona

Arealstrategi frå planprogrammet:

«Det bør leggjast til rette for eit aktivt friluftsliv der folk bur. Det må etablerast fleire lyssette gangstiar sentralt i kommunen. Det må sikrast at flest mogleg har tilgang til strandsona.»

3.5.1. Strandsona mot sjø

Os kommune har ein attraktiv skjergard med mange øyar og holmar. Store delar er karakterisert som friluftsområde med regional verdi, samstundes som kommunen opplever eit stort utbyggingspress knytt til strandsona. Karakteristiske trekk ved strandsona i Os er at den i dei mest attraktive områda i skjergardsområda frå Lysefjorden til Søre Øyane i vest er nokså sterk bygningspåverka og privatisert, medan strandsona langs Fusafjorden frå Bjånes til kommunegrensa i aust både er brattare og har mindre utbyggingspress.

Kring Osøyro er strandsona i stor grad utbygd, samstundes som det fleire stader er sikra gode friluftsområde og tilgjenge til fjorden. Inst i Osøyro, på nordsida av brua på fv 552 Hatvikvegen er strandsona for eksempel stort sett privatisert, mens sør for brua på fv 552 Hatvikvegen til Mobergsvikjo i vest og Steinneset i aust er strandsona tilrettelagt med promenade.

Karakteristisk ved mange av bygningsmiljøa i strandsona i Os er at det er blanda miljø av eldre og nyare bustader og fritidsbustader. Fastlandet og dei større øyane Strøno og Røtinga som har vegtilkomst har mest bustader, men nokre områder er dominert av fritidsbustader som til dømes Ballandsneset og Drangsneset. På dei mindre øyane dominerer fritidsbustadene.

Kommunen har fått utført ei kartlegging av den funksjonelle strandsona. Kartlegginga omfattar verdiar og interesser i strandsona som omfattar naturmangfald, friluftsiinteresser, landskap, kulturminne og kulturmiljø. Kunnskapsgrunnlaget frå Strandsonekartlegginga har lagt som grunnlag for fastsetting av byggjegranser i byggjeområde mot sjø i plankartet og tilhøyrande føresegner. Unntaket er i naustområde, der byggjegransa følgjer føremålsgrensa. Her er det i staden stilt krav til utforming av naust og maks tal naust i rekkje og avstand mellom rekkjer for å ivareta allmenn ferdsel. I LNF-område gjeld 100 meter byggjegrænse som i lova. Det er gjort unntak frå desse grensene for naturvenleg tilrettelegging for å ivareta landbruk eller allmenne friluftsiinteresser og for naudsynte driftsbygg og mindre anlegg for landbruk og fiske innanfor grensa på gardsbruk i ordinær bruk.

3.5.2. Strandsona mot vassdrag

I tillegg til strandsonekartlegginga er det utarbeidd ein oppdatert forvaltningsplan for Oselvvasdraget. Eit viktig grunnlag har vore forslag til ny soneforvaltningsplan frå Rådgivende Biologer AS som byggjer på biologisk viktige områder for elvemusling, laks og sjøaure, der soneinndelinga er basert på artane sine sårbare stadium og miljøkrav med omsyn til vasskvalitet. I forvaltningsplanen for Oselvvasdraget er tidlegare inndeling i forvaltningsklassar etter RPR for verna vassdrag oppdatert og supplert på bakgrunn av oppdatert kunnskap om dagens arealbruk, verdifulle biologiske område, landskapskvalitetar, friluftsliv, kulturmiljø, mm.

Mot vassdrag gjeld ei grense på 30 meter for tiltak. For Oselvvasdraget gjeld og ei forbodssone på 10 meter for alle inngrep i eksisterande kantvegetasjon. Det er gjort unntak frå desse grensene for naturvenleg tilrettelegging for å ivareta landbruk eller allmenne friluftsiinteresser og for naudsynte driftsbygg og mindre anlegg for landbruk og fiske innanfor grensa på gardsbruk i ordinær bruk. Det er ein føresetnad for bruk av unntaket at naudsynte tiltak etter forvaltningsplan for Oselvvasdraget kan varetakast gjennom byggjesaka.

4. ANDRE TEMA

Dette kapittelet omtalar utvalde tema og arealføremål som ikkje har vore gjenstand for rullering, men som er vurdert å ha behov for nærare omtale, for eksempel fordi det er sett av nye område, eller fordi det er gjort vesentlege endringar i overgangen til PBL 2008. Kapittelet er ikkje eit uttømmmande kapittel og ikkje alle føremål i kommunedelplanen er omtalt.

4.1. Bygningar og anlegg

4.1.1. Idrettsanlegg

Det er avsett eit større areal, I8, til nytt innandørs skianlegg i Lauvåsen, langs ny E39 mellom Lyseparken og Langedalen.

Utover dette er det ikkje lagt inn areal til nye idrettsanlegg. Det ligg eit stort areal på Søfteland, I5, som ikkje er tatt i bruk. I5 er i planen utvida noko mot E39 Byvegen. Del av det nye offentlege arealet på Nore Neset kan òg nyttast til utviding av det eksisterande idrettsanlegget, dette må i så fall avklarast gjennom ein eigen reguleringsplan.

4.1.2. Kombinerte byggje- og anleggsmål

Føremålet omfattar område og underføremål som gitt i tabellen under:

Område	Underføremål	Senter
Nedre Askvik (K1)	Bustad/ tenesteyting	Nore Neset
Lyssand (K2)	Bustad/ kontor/ næringsbygningar i kombinasjon og ikkje kvar for seg.	Osøyro
Lyseparken (K3)	Som i gjeldande reguleringsplan for Lyseparken, planid 20141600.	Lysefjorden
Bjørnavegen (K4)	Bustad / næring	Søre Neset
Irgens-Hagevik (K5)	Bustad / næring	Nore Neset
Grindavoll (Hagavik hjemmebakeri) (K6)	Forretning/næring/bustad (vidareføring av gjeldande arealbruk)	Nore Neset
Buena kai (K7)	Forretning/bevertning/bustad (vidareføring av gjeldande arealbruk)	Lysefjorden

K6 Hagavik hjemmebakeri og K7 Buena kai er endra frå høvesvis LNF-føremål og forretning i tidlegare plan til kombinert føremål i ny plan for å vidareføre dagens arealbruk, i samsvar med vedtak i plan og bygningssutvalet.

4.2. Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur. Parkering

Nye vegsamband er avsett med omsynssone H410 Infrastruktursone i plankartet, sjå kap. 4.7.

Krav til parkering for bil og sykkel er gitt i føresegnene. 100% av alle felles parkeringsanlegg og offentlege parkeringsplassar skal vere tilrettelagt for lading av EI-bilar (ettermontering). Minst 10 % skal vere opparbeida med ladepunkt.

Det er vidare opna for frikjøpsordning (bidrag til felles eller offentlege parkeringsanlegg) i sentrumssone S1 Osøyro. Osøyro har gode høve til å velje andre transportformer som sykkel og gange, og har god kollektivdekning.

4.3. Grønstruktur

I tidlegare plan var byggjegrense mot sjø vist som framtidig friområde. I ny plan er denne sona mellom sjø og byggjeområda definert som grøntstruktur, og det er sett byggjegrense mot sjø i plankartet.

Det er lagt inn nye område for å sikre grøntstruktur langs Døsjaelva på Nore Neset og i Lyseparken. Sistnemnde har i tillegg omsynssone naturmiljø, H560, sjå kap. 4.7.

4.4. Forsvaret

Forsvaret har fått ny føremålsbruk i forhold til tidlegare plan både på land og i sjø. Ulven leir er avsett til forlegning/leir. Det er plankrav for området. Ved planlegging og gjennomføring av nye tiltak skal omsynet til sivile interesser varetakast så langt som mogleg.

Øvingsområde er omfatta av faresone forsvaret H380 og markerer området som er klausulert for militær verksemd, sjå kap. 4.7.

4.5. Landbruks- natur- og friluftsområde

Føremålet omfattar nødvendige tiltak for landbruk og gardstilknytt næringsverksemd basert på ressursgrunnlaget på garden, tilrettelegging for friluftsliv og naturleg skjøtsel. Føresegnene slår bl.a. fast at kulturlandskapet skal takast i vare ved gjennomføring av tiltak, ved at bygningar så langt som mogleg skal plasserast i tilknytning til eksisterande tun, og at tiltak ikkje skal plasserast på dyrka mark.

LNF-områda er i hovudsak uendra frå tidlegare plan. Innafor hovudføremålet er det skilt ut kjerneområde for landbruk der landbruket skal ha særskilt vern og prioritet, sjølv om dette gjeld alle LNF-område. I tillegg er det avsett eigne område for område for spreidd utbygging for bustad, fritidsbustad eller næring, og område for mottak av massar/bakkeplanering.

4.5.1. Kjerneområde for landbruk

Område der landbruksverksemd og kulturlandskap skal prioriterast særskilt i eit langsiktig perspektiv, er avsett til omsynssone landbruk, H510, sjå også kap. 4.7. Innafor sona vert det ikkje tillate tiltak som kan forringe eller føre til driftsulemper for landbruket. Eksisterande kart for kjerneområde landbruk er brukt som utgangspunkt, og avgrensing av kjerneområda er gjort i samarbeid med landbrukskontoret. Landbrukskontoret har ønske om å utarbeide ny landbruksplan og revidert plan for kjerneområde landbruk. Dette er eit større arbeid som ikkje er tatt inn i dette planarbeidet. Det vil vere naturleg å ta ny temaplan inn ved neste rullering av arealplanen.

4.5.2. Område for uttak og tilførsel av massar

Det er opna for mottak av reine massar/godkjente massar i følgjande LNF-område avsett til spreidd næring jordforbetring/massedeponi:

Nummer	Område	Storleik	Type masser	Merknad
MD1	Tuen	19 daa	Jordmasser	Nesten utfyllt
MD2	Haugland	60 daa	Reine masser	Nytt
MD3	Storum	27 daa	Reine masser	Nesten utfyllt
MD4	Askvik	11 daa	Jordmasser	Nytt
MD5	Fagerthun	40 daa	Jordmasser	Nytt
MD6	Heggland	34 daa	Jordmasser	Tatt i bruk

4.5.3. LNF-område for spreidd utbygging

Det er opna for spreidd bustadbygging i følgjande LNF-område:

Nr.	Stad	Tal på nye bueiningar	Areal	Min. tomteareal	Tilrådd avstand til eksisterande bygg
32	Hatleli	4	46	1,1 daa	75 m
70	Sørstrøno	10	177	1,1 daa	50 m
80	Balland	2	52	1,2 daa	50 m
88	Eidsvikane	2	17	1,2 daa	50 m
91	Lauvåsen	2	44	1,2 daa	50 m
92A	Liavegen 1	1	7	1,2 daa	50 m
92B	Liavegen 2	2	52	1,2 daa	50 m
93	Rød	4	71	1,2 daa	50 m
94	Lønningdal	2	58	1,2 daa	75 m
98	Sandbrekke	3	80	1,2 daa	75 m

95	Bogavik	4	130	1,2 daa	75 m
96	Bogstrand	6	221	1,2 daa	75 m
97	Ospevik	2	38	1,2daa	75 m

Nye bustader skal ikkje plasserast nærmare sjø og vassdrag enn eksisterande bustader. Det er berre høve til ei buening per bustad.

Det er opna for spreidd fritidsbustadbygging i følgjande LNF-område:

Nr.	Stad	Tall på bygg	Areal	Minimum tomterareal	Maks avstand til eksisterande fritidsbygg
75	Selvågneset	3	46	2,0 daa	50
52	Geitarøy	1	13	-	25

Maks BRA er 120 m², men skal søkjast avgrensa/tilpassa til volum på eksisterande fritidsbustader i området.

4.6. Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhøyrande strandsone

Føremålet gjeld bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhøyrande strandsone etter plan- og bygningslova § 11-7 nr. 6.

Arealbruken i sjø har ikkje vore tema i denne rulleringa av arealplanen og er i hovudsak vidareført frå tidlegare plan. Unntaket er småbåthamner, sjå kap. 4.6.1. Bruken av føremål er oppdatert etter PBL 2008.

Det meste av sjøområda er sett av til hovudføremålet *bruk og vern sjø og vassdrag med tilhøyrande strandsone* og merka FFNF. Av føresegnene går det fram at område skal nyttast til ferdsel, fiske, farlei, natur- og friluftsliv.

I tillegg er det sett av areal til eksisterande ferdsel og farleier, hamneområde i sjø og småbåthamner, fiske (kaste- og låssetjingsplassar, gyteplassar m.m.) akvakultur, friluftsområde/badeområde og kombinerte føremål i sjø og vassdrag.

4.6.1. Småbåthamner

Småbåthamner er merka HA i plankartet. Føremålet er særleg tiltenkt mindre fiskefartøy og fritidsbåtar og er i hovudsak vidareført frå tidlegare plan. Det er sett av nytt areal som omfattar utviding av eksisterande areal for småbåthamn på Osøyro, samt fleire småbåthamner i tilknytning til naust og fritidsbustader på Drangsneset og Balandsneset. Føremålet omfattar småbåthamn med naudsynt parkering, tekniske anlegg og servicebygg.

4.6.2. Akvakultur

Akvakulturområda er vidareført frå tidlegare plan. Heile anlegget inkludert fortøyingsramme med merdar, fôrflåtar og andre tiltak/anlegg skal liggje innanfor føremålet. Fortøyning og forankring kan også plasserast i omsynssone. I høyringsutkast til ny plan vart akvakulturområda føreslått utvida for å sikre areal til fortøyning og forankring. Dette arealet er no vist som sikringssone H190 med tilhøyrande føresegner. Følgjande eksisterande område er avsett til akvakultur (A):

- A_1 Lønningdal
- A_2 Rødskjæra
- A_3 Aspevika
- A_4 Skavhella v/Hatvik

- A_5 Sør for Ytterøy
- A_6 Vest for Skorpo

Følgjande brakkvasspollar er avsett til akvakultur for skjell dyrking (AS):

- AS_1 Indrepollen
- AS_2 Selvågen

4.7. Omsynssoner

4.7.1. Sikrings-, støy- og faresoner jf. pbl. § 11-8a)

Sikringssone drikkevatt (H110)

Nedslagsfelt for drikkevatt H110 omfattar drikkevasskjelder med tilhøyrande nedslagsfelt med vedtekne klausular for bruk. Innanfor omsynssona vert ikkje tiltak, jf. PBL § 1-6, energilova, vassdragsreguleringslova og vassressurslova, som kan verke negativt inn på vasskvaliteten eller føre til forureining av vassforsyningsssystemet tillate. Heimel PBL §11-8 tredje ledd bokstav a.

Lagring eller deponering av gjenstandar, avfall eller massar kan ikkje tillatast. Lagring eller bruk av helse- og miljøfarlege stoff, som t.d. oljeprodukt, kan ikkje tillatast. Allmenn ferdsle må avgrensast og organiserte friluftsliv- og jaktaktivitetar kan ikkje tillatast. Det må ikkje leggjast til rette for dette ved t.d. sti- og turvegbygging.

Eventuelle tiltak som er ledd i å sikre drikkevasskjelda kan tillatast.

Sikringssone akvakultur (H190)

I høyringsutkast til ny plan vart akvakulturområda føreslått utvida for å sikre areal til fortøyning og forankring. Dette arealet er no vist som sikringssone H190 med tilhøyrande føresegner. I omsynssona gjeld vassøyla og havbotn. Området skal sikre areal til fortøyning og forankring. Der omsynssona kjem inn i kvit sektor, må fortøyingslinene liggja djupare enn 20 meter i kvitsektoren. Kvit sektor» er sektor med kvitt lys frå næraste fyrlykt, og viser at det er reint farvatn.

Ras- og skredfare (H310)

Faresone er lagt inn i plankartet der det er utgreidd som del av byggjeføremålet, med unntak av fare for kvikkleire. Andre område er ikkje avmerka i plankartet. Ved søknad om tiltak og dispensasjonar i LNF-område må ras- og skredfare sjekkast ut.

Aktsemdskart for steinsprang, jord- og snøskred og flaum (utarbeida av NGU) skal leggjast til grunn for handsaming av tiltak. Ved utarbeiding av reguleringsplan og ved søknad om tiltak etter PBL §§ 20 -1 bokstav a, b, d, g, j, k, l og m og 20-2 bokstav b og c, skal det gjerast ei fagkyndig vurdering av risiko for ras. Vurderinga skal omfatte både potensielt utløysingsområde og utlaupsområde. Dersom det vert avdekket risiko, må tilstrekkeleg tryggleik mot ras dokumenterast før det kan gjevast løyve til tiltak.

Flaumfare (H320)

Omsynssona viser sone for flaumfare i alle vassdrag. Flaumsona for Osøyro er kartlagt spesielt. Nærare retningslinjer for flaumsona for Osøyro vert gitt i områderegulering for Osøyro.

Faresone for militær verksemd (H380)

Faresone forsvaret H380 markerer område som er klausulert for militær verksemd. I sona skal det ikkje gis løyve til nye faste anlegg og installasjonar i sjø, så som akvakulturanlegg eller liknande. Området kan nyttast til anna verksemd som fiske når det ikkje vert brukt.

4.7.2. Sone med særlege krav til infrastruktur jf. pbl. § 11-8b)

Omsyn infrastruktur H410: Omsynssona skal sikre areal for planlegging og gjennomføring av framtidige vegsamband. Det må ikkje godkjennast tiltak som kan vanskeleggjere planlegging og framføring av framtidig veg.

- H410_1 Ny veg Drange - Hildershamn . Krav om kommunedelplan.
- H410_2 Ny veg Hellebakkane – Sørstraumen
- H410_3 Ny veg Hatvik – E39 (2 mulege trasear)
- H410_4 Ny gang- og sykkelveg i VA-trase Lyseparken - Søfteland

4.7.3. Sone med særlege omsyn til landbruk, reindrift, mineralressursar, friluftsliv m.m. jf. pbl. § 11-8-c)

Omsynssone landbruk (H510)

Omsynssonene omfattar område som er vurdert som kjerneområde landbruk. I desse områda skal landbruksverksemd og kulturlandskap prioriterast i eit langsiktig perspektiv, og oppstykking av jord og/eller tap av kulturlandskapet skal unngåast. Landbruksinteressene bør vektleggjast tungt ved handsaming av søknad om tiltak i områda. Innanfor sona vert det ikkje tillate tiltak som kan forringe eller føre til driftsulemper for landbruket.

Omsynssone friluftsliv (H530)

Omsynssonene omfattar eksisterande område som har særleg verdi for friluftsliv, herunder registrerte badeplassar. I desse områda skal landskaps- og friluftsiinteressene prioriterast og vektleggjast tungt ved handsaming av søknad om tiltak og dispensasjonar i områda. Innanfor sonene vert det ikkje tillate tiltak som kan hindre tilgang til og bruk av området til friluftsliv, eller redusere eksisterande tilstand, kvalitet og opplevingsverdi på anna vis.

Bevaring naturmiljø (H560)

Omsynssonene omfattar område som har særleg verdi for naturmiljø og biologisk mangfald. I desse områda skal langsiktig vern av det biologiske mangfaldet prioriterast og vektleggjast tungt ved handsaming av søknad om tiltak i områda. Innanfor sonene skal det som hovudregel ikkje gjerast inngrep. Dersom inngrep likevel vert vurdert, må det gjerast greie for konsekvensane av tiltaket og framlegg til evt. avbøtande tiltak.

Bevaring kulturmiljø (H570)

Omsynssonene omfattar område som har særleg verdi som kulturminne, kulturmiljø eller kulturlandskap. I desse områda skal kulturminneverdiane vektleggjast tungt ved handsaming av søknad om tiltak i områda. Førslatte tiltak bør fremje vern av kulturminne eller kulturmiljøet. Tiltak skal lokaliserast og utformast slik at dei underordnar seg eller byggjer opp om eksisterande kulturmiljø og kulturlandskap i sin heilskap. Det skal ikkje gjevast løyve til tiltak som kjem i konflikt med verdifulle kulturminne, forstyrrar heilskapen i kulturmiljøet eller reduserer eksisterande kvalitet og opplevingsverdi.

Følgjande kulturminne i Os er gitt omsynssone H570:

- H 570_1: Den gamle postvegen
- H 570_2: Osbanetraseen
- H 570_3: Os Kyrkje
- H 570_4: Lysekloster kapell
- H 570_5: Det gamle kommunehuset
- H 570_6: Søviktunet
- H 570_7: Ferstad gard
- H 570_8: Gåssand kraftstasjon
- H 570_9: Gjestgjevarstaden i Kvalsundet
- H 570_10: Lysøen
- H 570_11: Naustmiljøet i Strønesjøen
- H 570_12: Handelsstaden Vedholmen
- H 570_13: Moldegård

Det pågår arbeid med kartlegging av kulturminne som skal danne grunnlag for eigen sektorplan. Jf. kommunal planstrategi for Bjørnafjorden kommune er kartleggingsarbeidet venta ferdigstilt i 2021. Det vil vere naturleg å supplere omsynssonene over på bakgrunn av sektorplan ved neste revisjon av arealplanen.

4.7.4. Sone for bandlegging etter anna lovverk jf. pbl. § 11-8d)

Bandlegging etter lov om naturvern (H720)

Bandlegging naturvern H720: Bandleggingssone etter lov om naturvern. I Os er det fleire område som er sikra som naturreservat:

- H720_1 Floget naturreservat – edellauvskog/ rik lauvskog
- H720_2 Klyvelia naturreservat – barlind
- H720_3 Villelia naturreservat - edellauvskog/ rik lauvskog
- H720_4 Sandholmene naturreservat – sjøfugl
- H720_5 Raudholmene naturreservat – sjøfugl
- H720_6 Perholmen naturresevat – sjøfugl
- H720_7 Vågsholmen, Gulaskjer, Brattholmen og Grasholmen – sjøfugl
- H720_8 Kubbholmen naturreservat – sjøfugl

Bandlegging etter lov om kulturminne (H730)

Bandlegging kulturminne H730: Bandleggingssone etter Lov om kulturminne. Registrerte, automatisk freda kulturminne er merka i plankartet med omsynssone H730. Meir informasjon finn ein i kulturminnedatabasen Askeladden.

Verna vassdrag Oselvassdraget (H740)

Områda er bandlagt med heimel i Verneplan 1 for vassdrag og Vassressurslova § 5. Oselvassdraget er varig verna mot kraftutbygging. Rikspolitiske retningsliner (RPR) for verna vassdrag legg opp til ei differensiering av vassdragsbeltet etter registrerte verneverdiar og arealtilstand. Det er utarbeida ein eigen forvaltningsplan for Osvassdraget. Prinsipp om differensiert forvaltning av Oselvassdraget er lagt inn i arealplanen med sonene H740_1 til H740_4 som svarar til forvaltningsklasse 1 til 4 i forvaltningsplanen.

Bandlegging etter energilova (H740)

BKK si line mellom Fana og Os, vist som H740_5, er ein del av regionalt nett og er bandlagt etter energilova.

4.7.5. Sone med krav om felles planlegging jf. pbl. § 11-8e)

Sone med krav om felles planlegging (H810)

Omsynssonene omfattar område der det er krav om felles planlegging, og inkluderer senterområda:

- H810_1 Osøyro
- H810_2 Lysefjorden
- H810_3 Søfteland
- H810_4 Nøre Neset
- H810_5 Søre Neset
- H810_6 Søre Øyane
- H810_7 Hauge
- H810_8 Drange – Hildershamn. Krav om kommunedelplan.
- H810_9 Bergstø (Søfteland idrettspark)

Føresegnene pkt. 2.1 slår fast at felles planlegging kan vere områderegulering, detaljregulering eller strategisk plan vedtatt av kommunestyret.

5. KONSEKVENsutGREIING MED RISIKO- OG SÅRBARANALYSE

5.1. Innleiing

Kapittel 4 i Plan- og bygningslova (PBL) tek for seg generelle krav til utgreiingar som skal gjerast i samband med planlegging. I § 4-2, andre ledd, vert det slått fast at kommuneplanar med retningslinjer eller rammer for framtidig utbygging skal ha ei særskilt vurdering og skildring, ei konsekvensutgreiing (KU), som viser planen sin verknad for miljø og samfunn.

Føremålet med konsekvensutgreiinga er å få fram :

- viktige miljø- og samfunnsverdiar
- verknaden ei eventuell utbygging vil ha for desse verdiane
- kva som kan gjerast av avbøtande tiltak for redusere dei negative verknadene

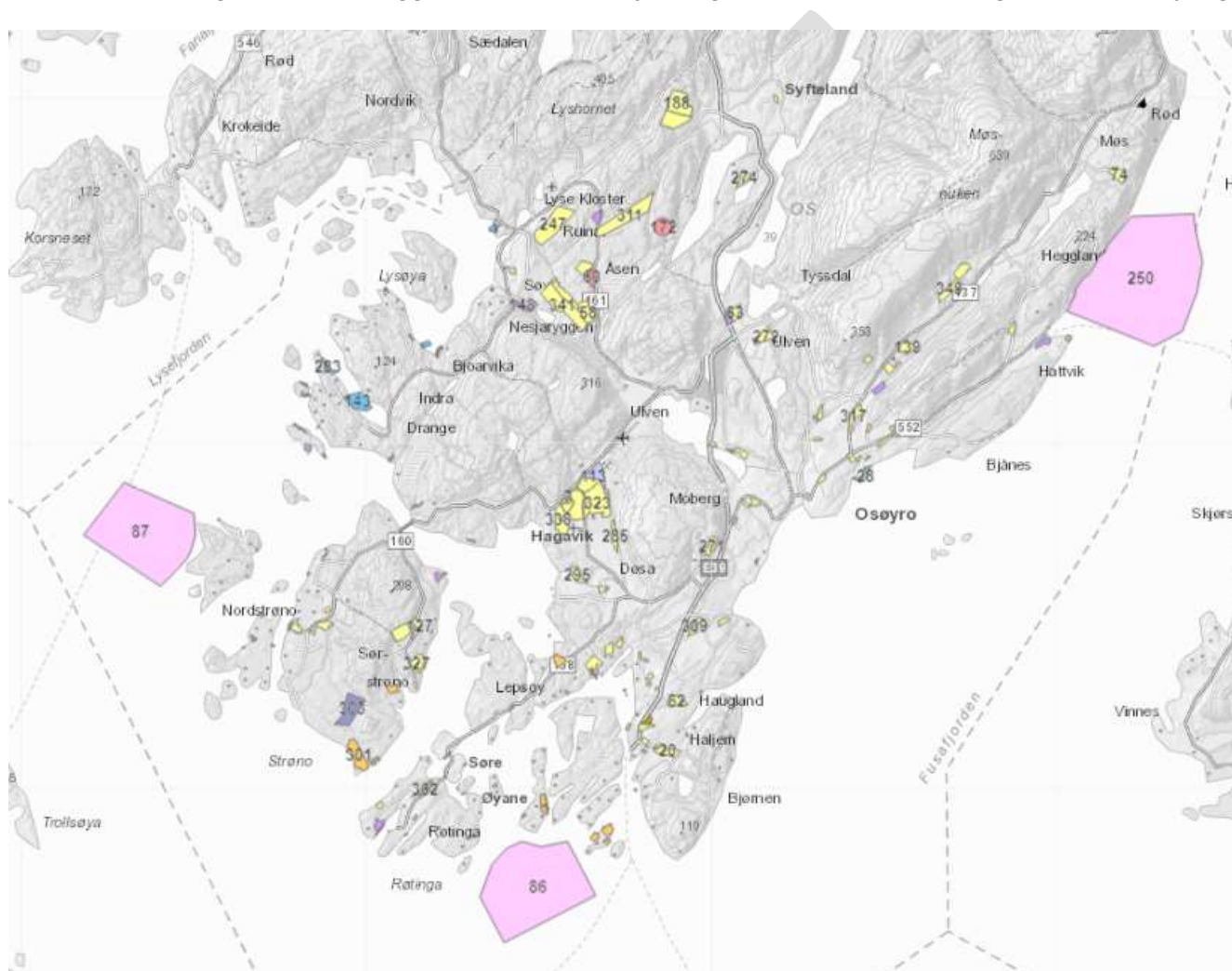
Jamfør forskrift om konsekvensutgreiing for planar etter plan- og bygningslov (§6a), 2017 er kommuneplanen sin arealdel omfatta av kravet til konsekvensutgreiingar. Konsekvensutgreiinga skal berre omtale verknader for miljø og samfunn av *nye område for utbygging* og for *område med vesentleg endra arealbruk i eksisterande byggjeområde*.

Jf. Planprogrammet godkjent av kommunestyret 20.12.2016 er følgjande tema vurdert:

- Kulturminne og kulturmiljø
- Naturmangfald
- Friluftsliv

- Landskap
- Folkehelse
- Barn og unge sine oppvekstvilkår
- Miljø og klima
- Infrastruktur
- Risiko- og sårbaranalyse (ROS)
- Vurdering etter Naturmangfaldlova

I alt kom det inn forslag om ca. 300 nye tiltak/område til rulleringa av planen. Kommunen gjorde ei innleiande siling og politisk handsaming av innspela, før ca. 200 innspel gjekk vidare til konsekvensutgreiing. Hovuddelen av innspela gjeld bustadføre mål, fritidsbustader, naust, småbåthamner og rorbuer. I tillegg har kommunen sjølv lagt inn behov for offentleg areal/tenesteyting.

Figur 9 Oversikt over vurderte innspel i KU og ROS.

Utgreiinga av innspel er gjort krinsvis. Heile konsekvensutgreiinga inkludert ROS-analyse og krinsvis vurdering etter Naturmangfaldlova følgjer som vedlegg til planen.

5.2. Samla vurdering

Forskrifta for konsekvensutgreiing krev at det i tillegg til ei vurdering av dei einskilde innspela til planen vert gjort ei framstilling av planen sin samla konsekvens for samfunnet. Konsekvensane er samanstilt i ei samla vurdering, og vurderinga sett i samanheng med målsettingane og arealstrategiane for kommunen.

Planforslaget er i hovudsak ei stadfesting av eksisterande struktur. Det er i hovudsak tilrettelagt for vekst i senterområda, men også i enkelte andre område utanfor senterstrukturen. Planforslaget viser den utviklinga kommunen ønskjer, og er utarbeidd i tråd med planprogrammet og samfunnsdelen.

Samla tematisk vurdering i tabellen under vart utarbeidd til planforslaget som låg på høyring:

Miljø	Landskap	<p>Omdisponeringane har ei rekke innspel som er spreidd og fragmentert. Dei vil gje eit bustadmønster med bygging i randsoner og naturlege overgangar i landskapet, og bidra til at bygder og grender veks saman. Landskapet vil verta vanskelegare å lese og orientere seg i.</p> <p>Fleire stader er sårbare kulturlandskap i ferd med å endre karakter gjennom nedbygging. Her er tolegrensa snart nådd, til dømes i landskapsområde Særvoll-Lunde. Isolert sett vil kvart enkeltinnspel ikkje ha større innverknad på landskap – men samla verknad av alle er stor. Store og/eller mange landskapsinngrep i småskala landskap bidreg til å bygge ned landskapskarakter,</p> <p>Fleire innspel til KPA ligg på knausar, toppar, åsar og i bratt terreng som er eksponert i landskapet. Ved å trekke byggjeområde ned i terrenget vil ein i større grad ta vare på overgangssoner i landskapet slik at byggjeområda vert landskapstilpassa. Då kan ein også ta vare på felles grøntkorridorar for tilkomst og ferdsel til fjell, utmark og strandsone. I landskapsanalysen for Os kommune vert det ikkje laga forslag til markagrense, men ein vurderer k+100 som ei kritisk grense for eksponering. Byggeområde som ligg så høgt får fjernverknad langt ut over landskapsområdet, og påverkar såleis store område.</p> <p>Konsekvensutgreiinga for enkeltinnspel omhandlar mange omdisponeringar der tiltak eller utbygging allereie er utført, og ein ønskjer justering til dagens bruk eller faktisk situasjon. Dette har i dei fleste tilfelle gjeve moderat negativ konsekvens for landskap – sjølv om byggetiltaket i utgangspunktet ville ha komme klart negativt ut dersom det ikkje var gjennomført. Dette er eit prinsipielt dilemma: byggetiltak vert gjennomført ved å først få dispensasjon, for deretter å bli justert inn i KPA som ei tilpassing til gjeldande situasjon.</p>
	Støy	<p>Generelt sett er ikkje støy ei stor utfordring i Os. Unntaket er rundt Ulvenvatnet, der det er fleire større støykjelder som påverkar områda som er søkt omdisponert. Dette gjeld både støy frå E39 og veg generelt, og støy frå industri, forsvaret sine skytefelt, og flyplass. Støy er omtalt i tabellane for innspel, og tiltak eller restriksjonar må bli vurdert. Ingen område er frårådd ut frå støy aleine. Der er ikkje omdisponeringar som er vurdert å kunne gje uakseptabel støy</p>
	Landbruk	<p>Nær og i senterområda finst det mykje fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite som vert råka, også utanom kjerneområda for landbruk.</p> <p>Omsynet til fulldyrka jord har stor innverknad i dei samla vurderingane der omdisponering av areal vert frårådd.</p> <p>På øyane og på areal mellom større område med skogsmark og busetnadsområde er det mykje barskog av høg og sær s høg bonitet. Ettersom disse areala ligg nær busetnad eller i bratt terreng, er dei ofte vurdert som lite egna for skogbruksføremål. Konsekvensane for skogbruket ved omdisponering av areal i slike område vert dermed ikkje vurdert svært negativt. Marka lenger inn i kjernen av store skogsområde er også ofte av høg eller sær s høg bonitet, og i disse tilfella er utbyggingsføremåla vurdert å være i konflikt med skogbruksomsyn.</p>

	Naturmangfald	<p>For tema naturmangfald er det relativt få innspel som påverkar slik at det blir høg konflikt. Dei fleste har ingen vesentlege og moglege konflikhtar. Dei med ingen vesentlege konflikhtar gjeld hovudsakeleg områda med utviding av allereie eksisterande bustadområde og vegar, eller skogsområde som har ein del påverknad av hogst eller som truleg består at planta gran. Dei med attgrodd kulturmark har heller ikkje vesentlege konflikhtar. Områda med moglege konflikhtar er gjerne opne marker med eller utan registreringar av vipe (EN) og ein del lauvskogsområde som ikkje er kartlagt men der det er vurdert som potensial for naturverdiar. Nokre område er og viktige for til dømes næringsseek for fugl og som trekkområde for hjortevilt, og nokre inneheld hol eik som utvald naturtype jf. naturmangfaldlova (det er eit vilkår at dei får stå). Områda med størst konflikt har gjerne ein kombinasjon av fleire verdiar, til dømes hekkeområde for vipe (EN) kombinert med geologisk arv og viktige viltområde. Dei kan og ha store og einsarta verdiar, til dømes raudlista naturtypar som rike sumpskogar med svartor og ravine, og viktige viltområder. Til denne kategorien finst og områder som heilt klart har potensial før høge naturverdiar, men som ikkje er kartlagt.</p> <p>Ei anna gruppe med innspel er dei som er i sjø. Her er utfordringa at det ikkje er kartlagt marine naturverdiar. At desse ikkje er kartlagt betyr ikkje at slikt ikkje finst, men berre at det ikkje har vore gjort ei kartlegging. Desse områda er vurdert på flyfoto og grunne område kan ha potensial for til dømes ålegrassamfunn eller tareskogar. Eit marint område har høg konflikt fordi det ligg i marint verneområde (dok 116 - ID 87).</p> <p>Det må og presiserast at fleire av innspela, både på land og i sjø, treng supplerande undersøkingar slik at kunnskapsgrunnlaget blir tilstrekkeleg jf. Naturmangfaldlova.</p>
	Kulturminne og kulturmiljø	<p>Det <i>generelle</i> biletet viser at omdisponeringane i liten grad er i konflikt med kulturminne eller definerte kulturmiljø som er kjent i offentlege databasar. Der finst nokre som har ein klar konflikt med kulturminnelova. Desse er påpeikt i tabell for dei aktuelle innspela, og er i seg sjølv grunnlag for fråråding. Potensial for arkeologiske funn er ikkje vurdert, men dette er høgt i mange av innspelsområda. Generelt sett er det høgt potensial for automatisk freda kulturminne i funksjonell strandsone, og i dyrka mark / kjerneområde landbruk. Merk at kulturlandskap er vurdert under landskapstema.</p>
	Nærmiljø	<p>Grøntstruktur vert sterkt råka i omdisponeringane. Dette gjev tap av turområde og område for naturleik. Ein del utbyggingar skjer i område som manglar gang- og sykkelveg, og ligg langt frå skule, leikeplassar, og servicetilbod. Desse tilhøva er komme fram i vurderingstabellane.</p>
	Friluftsliv, strandsone	<p>For tema friluftsliv er det strandsona som vert hardast råka, og fører til ytterlegare nedbygging og privatisering. Denne er allereie i dag sterkt bygningspåverka, og det er uheldig med nye omdisponeringar innanfor funksjonell strandsone. Fleire omdisponeringar som ligg nær sjø er svært ofte innanfor den funksjonelle strandsona og sjøareala grensar som oftast til denne sona.</p> <p>Når det gjeld område utanfor 100 meters beltet mot sjø er det få konflikhtar for friluftslivet i sentrumsområda. Omsøkt areal utanfor sentrumsområda ligg som regel i utkanten av større friluftslivsområde/skogsområde, nær etablerte bustadområde eller utbygd areal, og er derfor vurdert til å medføre berre middels eller liten negativ konsekvens for friluftslivet.</p>

Samfunn	Samordna areal og transport-planlegging (klimagass)	<p>Vurderinga om innspela er gitt høg, middels eller låg måloppnåing (grøn, gul eller raud farge) er for det fyrste styrt av type innspel. Ein del innspel er vurdert å ikkje gi nemneverdig auke i transportvolum (har fått grøn farge) fordi dei genererer relativt lite transport om ein ser året under eit (sjølv om transporten til/frå innspelet primært vil vere bilbasert). Døme på dette er fritidsbustader, småbåthamner og kaianlegg som det er relativt mange av.</p> <p>For næringsinnspel har ein måtte skilje i høve kva type næring det er tale om. Industri og lager er ofte knytt opp mot ei eksisterande næring, naturressurs, hamnetilgang e.l. som ligg utanfor senter, og er ofte heller ikkje ønska å ha lokalisert i eit senter. Dersom innspelet gjeld ei tilsettintensiv verksemd, t.d. kontorverksemd, vil det vere mange som skal til og frå kvar dag, og den bør difor ligge sentralt i eit senter (helst Osøyro) der flest mogleg kan gå, sykle eller reise kollektivt. Det er relativt få næringsinnspel, og ofte er det ikkje tydeleg angitt kva type innspel det er snakk om. Dei fleste ligg utanfor sentera og hamnar på grønt eller gult, men med atterhald om at det er raudt dersom det er snakk om tilsettintensiv/ kontorverksemd.</p> <p>Når det gjeld bustad kjem innspela som ligg nært sentera som er definert i samfunnsplanen sin senterstruktur ut med høg eller middels måloppnåing (grøn eller gul farge). Særskilt kjem innspela nært Osøyro godt ut sidan ein her har kort veg til ei rekkje tenester som t.d. skule, daglegvare og arbeidsplassar, og difor har potensial for at ein kan gå eller sykle dit. I tillegg er det god kollektivdekning til Bergen og til andre delar av kommunen. Kring dei andre sentera vil måloppnåinga for innspela vere avhengig av kor mange tenester dette senteret faktisk har, t.d. om det er skule og daglegvarebutikk der. Bustadsinnspel som ligg utanfor gang- og sykkelavstand til senter, til skule og daglegvarebutikk vil ha låg måloppnåing (raud farge) fordi det meste av transporten vil vere bilbasert. Dette ser ein mellom anna på Nore Øyane og Hegglandsdalen.</p>
	Teknisk infrastruktur	<p>Generelt sett vil dei føreslåtte omdisponeringane føre til ei vidareutvikling av off. VA-nett. Mange av områda ligg nær viktig infrastruktur (veg). I kva grad omdisponeringane gjev god måloppnåing i høve tema, er synleggjort i vurderinga av enkeltområdet.</p>

Etter offentlig høyring av planen er fleire nye byggeområde teke ut av planen. Det gjeld spesielt område utanfor den definerte senterstrukturen. Hovudkonsekvensen av planen er likevel ein større arealreserve for byggeområde i planen enn det prognosane for utviklinga i Os tilseier.

Planforslaget hadde også fleire større konflikter med miljøtema, først og fremst landskap, landbruk og friluftsliv/strandsone. Konfliktnivået er redusert etter revisjon av planen. Det gjeld særleg for kjerneområde landbruk der alle område med størst negativ verknad er tekne ut av planen, men også for andre miljøtema med høgt konfliktnivå, og då særleg for områda utanfor senterstrukturen.

I planforslag på høyring vart om lag 153 daa av kjerneområde landbruk foreslått omdisponert som følgje av planen. Dei innspela som var vurdert å ha størst negativ verknad er tekne ut av planen. I tillegg er ei rekkje mindre områder tatt ut av planen. Etter dette er kjerneområde landbruk som vert omdisponert som følgje av planen om lag 35 daa. I hovudsak ligg omdisponert areal innafor senterstrukturen. Tematisk vurdering for landbruk i tabellen over er etter dette vurdert å gå frå raud til gul kategori.

Det må kommenterast at kjerneområda for landbruk er store og grove og til dels omfattar utbygde område, slik som på Lyssand, eller område innafor senterstrukturen. Kommunen har valt å ikkje justere kjerneområda ved denne rulleringa av arealplanen, men vente til ny landbruksplan ligg føre. Det vil då vere naturleg å justere/endre kjerneområda i tråd med ny temaplan ved neste rullering av arealplanen.

I konsekvensutgreiinga er det sett på i alt 69 omdisponeringar som gjeld bustad. Av desse ligg 40 innafor ein senterstruktur, medan 29 ligg utanfor. Alle nye bustadområde utanfor senterområde er frårådd, med unntak av to som er tilrådd på vilkår (Nore Øyane 106 og Søre Neset 91, 192). Innafor senterområdet er 24 frårådd, 12 er tilrådd, og 4 er tilrådd på vilkår.

Dei fleste innspel om nye bustadområde utanfor den definerte senterstrukturen er etter offentleg høyring teke ut av planen. Utanfor senterstrukturen er det berre to bustadområde att: eitt lite i Lysefjorden og eitt på Søre Neset. I dei andre krinsane ligg alle nye bustadområde innafor senteravgrønsinga, sjå også kap. 3.1. og 3.2.

5.3. Vurdering etter naturmangfaldslova

Naturmangfaldlova § 7 seier at prinsippa i §§ 8-12 skal leggjast til grunn som retningslinjer ved utøving av offentleg mynde. Fleire av dei miljørettslege prinsippa set, på eit overordna nivå, føresetnader og føringar for konsekvensutgreiinga, mellom anna krava til kunnskapsgrunnlaget, skildring av påverknader, samla belastning, vurdering av føre-var prinsippet og kompenserande og avbøtande tiltak. For kvar krins er det difor utført vurderingar etter §§ 8-12 i lova. Om forvaltningsmåla i §§ 4 og 5 kan nåast er og vurdert i eige kapittel om økosystemtilnærming og samla belastning for kvar krins. Dette gjeld og i samband med vurdering av forskrift om utvalde naturtypar § 52 og prioriterte artar jf. § 23.

Når det gjeld kunnskapsgrunnlaget, er det god og oppdatert kunnskap om naturtypelokalitetar, viltområde og artsmangfald for fleire område, medan for andre er det sparsamt. Det har ikkje vore gjennomført feltarbeid for kartlegging av viktig naturområde. Kunnskapsgrunnlaget om verdisetting baserer seg på informasjon frå innsynsløysingar frå ulike nettstader, rapportar og informasjon unntatt offentlegheit frå Fylkesmannen Vestland (ved Olav Overvoll).

Når det gjeld verknader (omfang, jf. naturmangfaldlova «effekter av påvirkning») og konflikt, blir det ein noko mangelfull vurdering på grunn av manglande detaljar om tiltaka. På bakgrunn av at det her er sett føre seg totalt arealbeslag på innspela, er vurderingane om verknad og konflikt vurdert som tilstrekkelege på dette plannivået.

Naturmangfaldlova § 9 om føre-var-prinsippet seier at «*Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak*». Ein slik vurdering av føre-var-prinsippet er utgreidd samla for kvar krins.

Økosystemtilnærming og samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Derfor bør mellom anna ny E39, mellom anna på Røtinga og elles i kommunen, vurderast som ein del av den samla belastninga. Dette gjev eit større samla arealinngrep i kommunen enn dei som er skildra i dei ulike innspela. Vidare skal det vere særleg fokus på om tiltaket gjer at forvaltningsmåla i §§ ikkje blir nådde.

Når det gjeld § 11 om kostnader ved miljøforringing, så er det tiltakshavar som skal dekkja kostnadar for å hindre eller avgrensa skader på naturmangfoldet. Vidare seier Naturmangfaldlova § 12, om miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar, at «*For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater*». Dette gjeld for alle dei vurderte innspela.

Vurdering av planen etter naturmangfaldslova er gjort krinsvis som del av konsekvensutgreiinga. Forskrift om utvalde naturtypar jf. § 53 er og diskutert, medan prioriterte artar jf. § 23 er ikkje registrert

i Os. Vurderingane er gjort til høyringsutkastet av planen. Fleire av dei vurderte områda er teke ut av planen etter offentleg høyring, sjå kap. 5.2.

5.3.1. Osøyro, Bjånes og Kuven

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Av dei område med sparsamt kunnskapsgrunnlag er det nødvendig med synfaringar i dok 100, 107, 259 fordi det her er potensial for naturverdiar. I tillegg bør det utførast marine granskingar i område dok 32. Ideelt sett burde det og vore synfaringar i områda med dok 154 og 377, men desse har ikkje så stort potensial for naturverdiar. Med unntak av områda med dok nr. 107, 259 og 32, er det eit godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av områda sin naturverdi.

Når det gjeld verknader (omfang, jf. naturmangfaldlova «effekter av påvirkning») og konflikt, blir det ein noko mangelfull vurdering på grunn av manglande detaljar om tiltaka. På bakgrunn av at det her difor er sett føre seg eit totalt arealbeslag, er vurderingane om verknad og konflikt vurdert som tilstrekkelege unntatt for områda med dok nr. 107, 259 og 32, fordi verdien for naturmangfald ikkje er kjend her.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Det er vurdert at kunnskapsgrunnlaget for verdisettinga, verknader og konflikt, med unntak av områda med dok nr. 107, 259 og 32, er godt nok for vurdering av områda sin naturverdi for vidare planlegging på eit overordna nivå som dette. For desse kjem truleg difor ikkje føre-var-prinsippet til bruk. Når det gjeld områda med dok nr 100, 107, 25, som er vurdert med potensial for naturverdiar, kjem truleg føre-var-prinsippet i bruk.

§ 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Eit stort tiltak som planleggast for Os kommune er ny E39, men slik som dei ulike valalternativa er foreslått, så vil ikkje krinsen Osøyro, Bjånes og Kuven bli påverka. Den vurderast difor ikkje som ein del av den samla belastninga for denne krinsen. Når det gjelder den samla belastninga for denne krinsen er det difor fokusert på dei samla arealinngrepa skildra i dei ulike innspela. Vidare skal det vere særleg fokus på om tiltaket gjer at forvaltningsmåla i §§ 4 og 5 ikkje blir nådde. Nedanfor er dei viktigaste momenta i høve til tiltaka si samla belastning omtalt.

Fleire av områda omtalt her er viktige leveområde for arealkrevjande fuglearter, mellom anna fleire rovfuglartar, men særleg for vipe, som er ein sterkt trua art (EN) i Noreg jf. raudlista for artar (2015) og etter at viltrapporten for Os kommune blei publisert (2006) har i følgje Fylkesmannen i Vestland (ved Olav Overvoll), vipebestanden gått sterkt tilbake. Ein ytterlegare forringing av habitata for vipe kan difor være i strid med forvaltningsmåla for arten (jf. § 5).

Rennande elvevatn er ein raudlista naturtype (NT) som var funnen i område dok 259 (ID 258) og det blei registrert fleire lokalitetar med den utvalde naturtypen hol eik (sjå nedanfor).

Forskrift om utvalde naturtypar etter naturmangfaldlova

Sidan det og er registrert ein utvald naturtype jf. naturmangfaldlova, hol eik, er denne diskutert her etter forskrift om utvalde naturtypar etter naturmangfaldlova. Definisjonen av hule eiker i denne forskrifta er «Med hule eiker menes eiketrær som har en diameter på minst 63 cm, tilsvarende omkrets på 200 cm, samt eiketrær som er synlig hule og med en diameter på minst 30 cm, tilsvarende omkrets på minst 95 cm. Diameter og omkrets måles i brysthøyde (1,3 m) over bakken.

Synlig hule defineres til å være eiketrar med et indre hulrom som er større enn åpningen og der åpningen er større enn 5 cm". Unntatt er hule eiker i produktiv skog».

Naturmangfaldlova § 53 seier at det skal tas særleg omsyn til førekomstar av utvalde naturtypar. I denne krinsen finst hol eik i områda dok 259 og 305/306 (ID 258 og 293) og det vil då være eit vilkår at desse får stå.

5.3.2. Søfteland

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Av dei område med sparsamt kunnskapsgrunnlag er det truleg nødvendig med synfaring i område med dok nr 274 fordi det her er potensial for naturverdiar. Ideelt sett burde det og vore supplerande synfaringar til områda med dok nr. 189/193 og 188, men her er det kjende naturverdiar. Med unntak av område med dok nr 274 er det eit godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av områda sin naturverdi. Når gjeld verknader (omfang jf. naturmangfaldlova «effekter av påvirkning») og konflikt, er det tilstrekkelege vurderingar unntatt for dok nr 274 fordi verdien for naturmangfald ikkje er kjend her.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Det er vurdert at kunnskapsgrunnlaget for verdisettinga, verknader og konflikt, med unntak av området med dok nr. 189/193 er godt nok for vurdering av områda sin naturverdi for vidare planlegging på eit overordna nivå som dette. For desse kjem truleg difor ikkje føre-var-prinsippet til bruk. Når det gjeld område med dok nr 274, som er vurdert med potensial for naturverdiar, kjem truleg føre-var-prinsippet i bruk.

§ 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Eit stort tiltak som planleggast for Os kommune er ny E39, men slik som dei ulike vegalternativa er foreslått, så vil ikkje krinsen Søfteland bli påverka. For denne krinsen gjeld difor arealinngrepa skildra i dei ulike innspela. Vidare skal det vere særleg fokus på om tiltaket gjer at forvaltningsmåla i §§ 4 og 5 ikkje blir nådde.

Her vert det omtalt dei viktigaste momenta i høve til tiltaka si samla belastning for krinsen Søfteland. To av områda (dok nr. 189/193) omtalt her ligg i svært viktige viltområde for hekkande kvitryggspet og storfugl. Sidan dei ligg nær kvarandre og nær yttergrensa for dette viltområdet, så vil tiltaka gi ein svak negativ forringing av viltområde. Vipe (EN) er ikkje registrert i områda for innspel her, anna enn at det er potensial for arten i område med dok nr. 239.

Det vart ikkje funne raudlista naturtypar (2018) her i dei ulike områda for innspela.

5.3.3. Søre Neset

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Av dei område med sparsamt kunnskapsgrunnlag er det nødvendig med synfaringar i områda med dok 21/120, 153, 255, 373/374 fordi det her er potensial for naturverdiar. I tillegg bør det utførast marine granskingar i område med dok nr. 181. Det skulle og vore synfaringar til områda med dok nr. 28, 31, 60, 132 og 142/155 og 374 men desse har truleg ikkje så stort potensial for naturverdiar som dei andre nemnde. Med unntak av det først nemnde områda, er det eit godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av områda si naturverdi på dette plannivået.

Når det gjeld verknader (omfang, jf. naturmangfaldlova «effekter av påvirkning») og konflikt, blir det ein noko mangelfull vurdering på grunn av manglande detaljar om tiltaka. Ser ein føre seg eit totalt

arealbeslag, er vurderingane om verknad og konflikt vurdert som tilstrekkelege unntatt for områda med dok nr. dok 21/120, 153, 255, 373 fordi verdien for naturmangfald ikkje er kjend her.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Det er vurdert at kunnskapsgrunnlaget for verdisettinga, verknader og konflikt, med unntak av områda med dok 21/120, 153, 255, 373, er godt nok for vurdering av områda sin naturverdi for vidare planlegging på eit overordna nivå som dette. For desse kjem truleg difor ikkje føre-var-prinsippet til bruk. Når det gjelder områda med dei nemnde ID-nummera, som er vurdert med potensial for naturverdiar, kjem truleg føre-var-prinsippet i bruk.

§ 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Ein av dei største tiltaka som planleggast i kommunen er ny E39. For krinsen Søre Neset er det planlagt eit vegalternativ som går frå Tuven sørover til Halhjem og over Innerøya og Ytterøya, og som må vurderast som ein del av den samla belastninga. Dette gjev eit større samla arealinngrep i kommunen enn dei som er skildra i dei ulike innspela. Vidare skal det vere særleg fokus på om tiltaket gjer at forvaltningsmåla i §§ 4 og 5 ikkje blir nådde. Nedanfor er dei viktigaste momenta i høve til tiltaka si samla belastning omtalt.

Viktige trekkruiter for hjort finst på aust- og vestsida av krinsen, dei dekkjer store areal, men desse blir ikkje påverka. Fleire av områda, mellom anna Innerøya består av samanhengande skogområde som og er viktige leveområde for arealkrevjande fugleartar, mellom anna fleire rovfuglartar. Vipe, som er ein sterkt trua art (EN) i Noreg jf. raudlista for artar (2015), er ikkje registrert i nokre av innspelsområda, men dei med dok nr. 196 (sentrumsområde Søre Neset), 187 og 161 er har klart potensial for arten. Desse er viktige fordi etter at viltrapporten for Os kommune blei publisert (2006), ar i følgje Fylkesmannen i Vestland (ved Olav Overvoll), vipebestanden gått sterkt tilbake. Ein ytterlegare forringing av habitata for vipe kan difor være i strid med forvaltningsmåla for arten (jf. § 5).

Det vart ikkje funne raudlista naturtypar (2018) her i dei ulike områda for innspela, men området med dok nr. 373 (på Innerøya) har potensial for dette. I krinsen blei det og registrert ein lokalitet med den utvalde naturtypen hol eik (sjå nedanfor).

Forskrift om utvalde naturtypar etter naturmangfaldlova

Sidan det og er registrert ein utvald naturtype jf. naturmangfaldlova, hol eik, er denne diskutert her etter forskrift om utvalde naturtypar etter naturmangfaldlova. Definisjonen av hole eiker i denne forskrifta er «Med hule eiker menes eiketrær som har en diameter på minst 63 cm, tilsvarende omkrets på 200 cm, samt eiketrær som er synlig hule og med en diameter på minst 30 cm, tilsvarende omkrets på minst 95 cm. Diameter og omkrets måles i brysthøyde (1,3 m) over bakken. Synlig hule defineres til å være eiketrær med et indre hulrom som er større enn åpningen og der åpningen er større enn 5 cm». Unntatt er hule eiker i produktiv skog». Naturmangfaldlova § 53 seier at det skal tas særleg omsyn til førekomstar av utvalde naturtypar. I denne krinsen finst hol eik i områda med dok nr. 372 og 296 (ID 355 og 365) og det vil då være eit vilkår at den får være i fred.

5.3.4. Søre Øyane

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

I krinsen Søre Øyane er det eit område med sparsamt kunnskapsgrunnlag og der det er nødvendig med ein synfaring. Dette gjeld området dok 34 (ID 31) fordi det her truleg er potensial for naturverdiar. Ideelt sett burde det og vore synfaringar til områda i dok 167/379 (ID 161), men desse har ikkje så stort potensial for naturverdiar. Med unntak av området dok 34 (ID nr 31), er det eit godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av områda sin naturverdi.

Når det gjeld verknader (omfang, jf. naturmangfaldlova «effekter av påvirkning») og konflikt, blir det ein noko mangelfull vurdering på grunn av manglande detaljar om tiltaka. På bakgrunn av at det her er sett føre seg totale arealbeslag, er konklusjonane om verknad og konflikt vurdert som tilstrekkelege unntatt for området dok 34 (ID 31), fordi verdien for naturmangfald ikkje er kjend.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Det er vurdert at kunnskapsgrunnlaget for verdisettinga, verknader og konflikt, med unntak av området dok 34 (ID nr 31), er godt nok for vurderingane for vidare planlegging på eit overordna nivå som dette. For desse kjem truleg difor ikkje føre-var-prinsippet til bruk, men for området dok 34, som er vurdert med potensial for naturverdiar, kjem truleg føre-var-prinsippet i bruk.

§ 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Eit stort tiltak som planleggast for Os kommune er ny E39. Nedanfor er dei viktigaste momenta i høve til tiltaka si samla belastning omtalt. Slik som dei ulike vegalternativa for E39 er foreslått, så vil krinsen Søre Øyane bli påverka mest av det vestlege alternativet. Det austlege alternativet påverkar berre den austlege delen av Røtinga. Den samla belastninga for denne krinsen, med E39 og dei samla arealinngrepa frå ulike innspela, er difor relativ stor for denne krinsen.

Områda som er viktige leveområde for arealkrevjande fugleartar i denne krinsen er skogsområda på Røtinga og på Lepsøya, men her er det få eller ingen innspel. Krinsen har heller ikkje særleg med leveområde for vipe (EN). Det finst ein registrert lokalitet med den utvalde naturtypen hol eik (sjå nedanfor).

Forskrift om utvalde naturtypar etter naturmangfaldlova

Sidan det og er registrert ein utvald naturtype jf. naturmangfaldlova, hol eik, er denne diskutert her etter forskrift om utvalde naturtypar etter naturmangfaldlova. Definisjonen av hule eiker i denne

forskrifta er «Med hule eiker menes eiketrær som har en diameter på minst 63 cm, tilsvarende omkrets på 200 cm, samt eiketrær som er synlig hule og med en diameter på minst 30 cm, tilsvarende omkrets på minst 95 cm. Diameter og omkrets måles i brysthøyde (1,3 m) over bakken. Synlig hule defineres til å være eiketrær med et indre hulrom som er større enn åpningen og der åpningen er større enn 5 cm». Unntatt er hule eiker i produktiv skog».

Naturmangfaldlova § 53 seier at det skal tas særleg omsyn til førekomstar av utvalde naturtypar. I denne krinsen finst hol eik i området dok 95 (ID 67) og det vil då være eit vilkår at den ikkje vert påverka.

5.3.5. Nore Neset

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

I krinsen Nore Neset er det fem område med så sparsamt kunnskapsgrunnlag, og der det er potensial for naturverdiar, at det er nødvendig med ein synfaring. Dette gjeld dok 78, 138, 124/310/341 (ID 310, 110 og 297). I tillegg bør det utførast marine granskingar i område med dok 321. Ideelt sett burde det og vore synfaringar til områda dok 68, 139, 143, 307, 281 og 288 (ID 56, 112, 117, 295, 33g), men desse har ikkje så stort potensial for naturverdiar. Med unntak av områda dok 78, 138, 124/310/341 og 321 (ID 310, 110, 297), er det eit godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av områda sin naturverdi.

Når det gjeld verknader (omfang, jf. naturmangfaldlova «effekter av påvirkning») og konflikt, blir det ein noko mangelfull vurdering på grunn av manglande detaljar om tiltaka. På bakgrunn av at det her

er sett føre seg totale arealbeslag, er konklusjonane om verknad og konflikt vurdert som tilstrekkelege unntatt for områda med dok 78, 138, 124/310/341 og 321 (ID 310, 110, 297), fordi verdien for naturmangfald ikkje er kjend.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Det er vurdert at kunnskapsgrunnlaget for verdisettinga, verknader og konflikt, med unntak av områda med dok 78, 138, 124/310/341 og 321 (ID 310, 110, 297), er godt nok for vurderingane for vidare planlegging på eit overordna nivå som dette. For desse kjem truleg difor ikkje føre-var-prinsippet til bruk, men for dei andre områda med dok 78, 138, 124/310/341 og 321 (ID 310, 110, 297), som er vurdert med potensial for naturverdiar, kjem truleg føre-var-prinsippet i bruk.

§ 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Eit stort tiltak som planleggast for Os kommune er ny E39. Nedanfor er dei viktigaste momenta i høve til tiltaka si samla belastning omtalt.

Slik som dei ulike vegalternativa for E39 er foreslått, så vil krinsen Nore Neset bli påverka mest av det vestlege alternativet for E39, som vil påverke den austlege delen av krinsen. Den samla belastninga for denne krinsen, med E39 og dei samla arealinngrepa frå ulike innspela, er difor middels stor.

Områda som er viktige leveområde for arealkrevjande fuglearter i denne krinsen er skogsområda i nord, men her er det ingen innspel. Sjølv om ikkje vipe (EN) har særleg mange registreringar her, så har krinsen fleire område med potensial for arten. Det gjeld hovudsakeleg dei opne markane.

5.3.6. Nore Øyane

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Det bør utførast marine granskningar i områda dok 106, 151, 177, 186/342, 291, 283 og 186/342 (ID 79, 132, 176, 182, 323, 333 og 338). Ideelt sett burde det og vore synfaringar til områda dok 46, 186/342, 191 og 375 (ID 43, 181, 186 og 357), men desse har ikkje så stort potensial for naturverdiar. Med unntak av dei marine områda, er det eit godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av områda sin naturverdi.

Når det gjeld verknader (omfang, jf. naturmangfaldlova «effekter av påvirkning») og konflikt, blir det ein noko mangelfull vurdering på grunn av manglande detaljar om tiltaka. På bakgrunn av at det her er sett føre seg totale arealbeslag, er konklusjonane om verknad og konflikt vurdert som tilstrekkelege unntatt dei marine områda, fordi verdien for naturmangfald her ikkje er kjend og at det samstundes er potensial for det her.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Det er vurdert at kunnskapsgrunnlaget for verdisettinga, verknader og konflikt, med unntak av dei marine områda, er godt nok for vurderingane for vidare planlegging på eit overordna nivå som dette. For desse kjem truleg difor ikkje føre-var-prinsippet til bruk, men for dei marine områda, som er vurdert med potensial for naturverdiar, kjem truleg føre-var-prinsippet i bruk.

§ 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Eit stort tiltak som planleggast for Os kommune er ny E39, men ingen av alternativa for dette vegprosjektet ligg i krinsen Nore Øyane. Nedanfor er dei viktigaste momenta i høve til tiltaka si samla belastning omtalt.

Områda som er viktige leveområde for arealkrevjande fuglearter i denne krinsen er skogsområda på Strøno som strekker seg frå den sørlege til den nordlege delen. Dett er eit viktig viltområde som er dominert av furuskog og er viktig for storfugl og truleg kvitryggspett. Sjølv om ikkje vipe (EN) har særleg mange registreringar her, så har krinsen minst eit område med potensial for arten. Det gjeld hovudsakeleg dei opne markane til krins med dok nr. 198 (ID 192).

5.3.7. Lysefjorden

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

I krinsen Lysefjorden er det fem område med så sparsamt kunnskapsgrunnlag, og der det er potensial for naturverdiar, at det er nødvendig med ein synfaring. Dette gjeld dok 70, 98 og 247 (ID 58, 68, 247 og 248). I tillegg bør det utførast marine granskingar i alle områda der det planleggast tiltak i sjø. Dette gjelde områda dok 13, 126, 170, 171, 174/282, 357, 246, 276/280, 313 og 330 (ID 10, 92, 141, 143, 170, 171, 230, 245, 283, 299, 313 og 314). Ideelt sett burde det og vore synfaringar til områda dok 15, 105, 301 og 330 (ID 12, 77, 287 og 315), men desse har truleg ikkje så stort potensial for naturverdiar. Med unntak av områda dok 70, 98 og 247, og dei marine områda, er det eit godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av naturverdi i områda.

Når det gjeld verknader (omfang, jf. naturmangfaldlova «effekter av påvirkning») og konflikt, blir det ein noko mangelfull vurdering på grunn av manglande detaljar om tiltaka. På bakgrunn av at det her er sett føre seg totale arealbeslag, er konklusjonane om verknad og konflikt vurdert som tilstrekkelege unntatt for områda dok 70, 98 og 247, og dei marine områda, fordi verdien for naturmangfald ikkje er kjend for desse.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Det er vurdert at kunnskapsgrunnlaget for verdisettinga, verknader og konflikt, med unntak av områda med dok 70, 98 og 247, og dei marine områda, er godt nok for vurderingane for vidare planlegging på eit overordna nivå som dette. For desse kjem truleg difor ikkje føre-var-prinsippet til bruk, men for dei andre områda, som er vurdert med potensial for naturverdiar, kjem truleg føre-var-prinsippet i bruk.

§ 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Eit stort tiltak som planleggast for Os kommune er ny E39, men ingen av alternativa for dette vegprosjektet ligg i krinsen Lysefjorden. Nedanfor er dei viktigaste momenta i høve til tiltaka si samla belastning omtalt.

Områda nord i krinsen, og områda rundt Vardafjellet og Endelausskogen, er viktige leveområde for arealkrevjande fuglearter. Her er og ein del gamal skog. Dette er eit viktig viltområde for gråspett, storfugl og kvitryggspett. Områda viktige leveområde for arealkrevjande fuglearter i denne krinsen har berre eit innspel (dok 326). Sjølv om ikkje vipe (EN) har særleg mange registreringar her, så har dei opne markane i området dok 77 potensial for arten.

5.3.8. Hegglandsdalen og Indregardane

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

I krinsen har området dok 154/354 (ID 349) så sparsamt kunnskapsgrunnlag, samstundes som det er potensial for naturverdiar her, at det er nødvendig med ein synfaring. Det bør og utførast marine granskingar i det marine området dok 249 (ID 250). Med unntak av desse to områda, er det eit godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av områda sin naturverdi.

Når det gjeld verknader (omfang, jf. naturmangfaldlova «effekter av påvirkning») og konflikt, blir det ein noko mangelfull vurdering på grunn av manglande detaljar om tiltaka. På bakgrunn av at det her er sett føre seg totale arealbeslag, er konklusjonane om verknad og konflikt vurdert som tilstrekkelege unntatt for områda dok 154/354 og 249 (ID 250 og 349), fordi verdien for naturmangfald ikkje er kjend for desse.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Det er vurdert at kunnskapsgrunnlaget for verdisettinga, verknader og konflikt, med unntak av områda dok 154/354 og 249 (ID 250 og 349) er gode nok for vurderingane for vidare planlegging på eit overordna nivå som dette. For desse kjem truleg difor ikkje føre-var-prinsippet til bruk, men for dei andre områda, som er vurdert med potensial for naturverdiar, kjem truleg føre-var-prinsippet i bruk.

§ 10 Økosystemtilnærming og samla belastning

Samla belastning i høve til naturmangfaldlova § 10 er summen av påverknad både frå desse tiltaka, og frå eksisterande påverknad og eventuelle framtidige tiltak. Eit stort tiltak som planleggast for Os kommune er ny E39, men ingen av alternativa for dette vegprosjektet ligg i denne krinsen. Nedanfor er dei viktigaste momenta i høve til tiltaka si samla belastning omtalt.

Områda vest i krinsen, er viktige leveområde for arealkrevjande fugleartar som til dømes kvitryggspett, hønsehauk, dvergspett og storfugl, men ingen av innspela påverkar dette. Sjølv om ikkje vipe (EN) har særleg mange registreringar her, så har dei opne markane i området dok 102 (ID 74) potensial for arten.

6. KUNNSKAPSGRUNNLAG OG DELUTGREIINGAR

Jf. Utgreiingsbehovet skissert i planprogrammet:

6.1. ROS-analyse

Ordna risiko- og sårbaranalyse, ROS-analyse, for tidlegare Os kommune er utarbeidd i samsvar med nasjonale føringar. ROS-analysen vart forankra og godkjent av Kommunestyret i 2017. Analysen vurderer kva uønskete hendingar som kan skje i Os og sannsynet for at ei hending kan inntreffe. Analysen er òg ei vurdering av sårbarheita ved systema våre som kan påverke sannsynet og konsekvensane, kva konsekvensar hendinga eventuelt vil få og kor god kunnskap vi har om dei fenomenene vi skal vurdere.

Os kommune ligg utsett til når det gjeld vêr og vind, og er avhengig av straum, IKT tenester og framkomeleg vegnett. Nesten halvparten av alle hendingane vi har analysert i denne ROS-rapporten er vurdert til å ha høg risiko for liv og helse. Det er mykje sannsynleg at vi kan bli utsette for ekstremvêr og at ei ulykke, med mange involverte personar, kan oppstå på vegane våre. Dessutan kan òg eit ekstremvêr påverke dei grunnleggjande behova som mat, drikkevatn og medisinar, og dagleglivet med moglegheit for å komme seg på jobb og skule.

Sannsynet for at vi får svikt i infrastruktur er mindre enn for ekstremvêr, men dersom vi får svikt i straumforsyninga eller bortfall av ei hovudtransportåre kan det få katastrofale konsekvensar for samfunnet. Analysen viser at slike hendingar kan skje å ofte som ein gong mellom kvart femte og tiande år.

naturskapte og menneskeskapte nøkkelement inngår i ein heilskap som gir området tidsdjupne, variasjon og særpreg.

Analysen peikar på at det er viktig å sikre og utvikle natur- og kulturlandskapsområde som grunnlag for identitet, kvalitet og rekreasjon i og rundt fortettingsområda. I analysen av det enkelte delområdet er det skildra viktige omsyn og prinsipp for utvikling ut frå eit landskapsperspektiv. Til dømes viser landskapsanalysen at kystfuruskogen er ein viktig landskapstype med høg verdi. Desse landskapsverdiene vert sikra med krav om landskapsanalyse i reguleringsplan der landskapsverdien er over middels.

På generelt grunnlag er det viktig å oppretthalde samanhengen mellom fortettingsområda og dei overordna landskapstrekk:

- Sikre at store, samanhengande landskapsrom og landskapssamanhengar ikkje vert oppstykk.
- Sikre blågrøne strukturar og ferdelsårer.
- Underbygge og styrke sentrale landskapselement og karaktertrekk.

6.3. Støyanalyse

Det har blitt gjennomført ein overordna støyanalyse i samband med rulleringa av arealplanen. Heile analysen følgjer som vedlegg til planomtalen. Analysen omfattar vurdering og utrekning av støy frå kjente støykjelder i kommunen. I samsvar med Den nasjonale retningslinja for støy i arealplanlegging, T-1442, er det etablert to støysoner rundt støykjeldene, ei raud og ei gul støysone:

- Raud støysone, nærast støykjelda, angir eit område som ikkje er eigna til støyfølsame bruksføremål, og ein skal unngå etablering av nye bygg med støyfølsam bruksføremål.
- Gul sone er ei vurderingssone, der bygg med støyfølsam bruksføremål kan oppførast dersom avbøtande tiltak gir tilfredsstillande støytilhøve.

Støysonene er vist på eige temakart. Ved utarbeiding av detaljplanar eller enkelttiltak innan eller like i nærleiken til ei støysone, skal det gjerast meir detaljert vurdering av støy og eventuelle støytiltak. Kravet er sikra i føresegnene.

6.4. Kartlegging av strandsona

I samband med rulleringa av arealplanen er den funksjonelle strandsona kartlagt. Heile rapporten følgjer som vedlegg til planomtalen. Funksjonell strandsona er definert som den strandsona som står i innbyrdes direkte samspel med sjøen både økologisk, topografisk og/eller bruksmessig. Funksjonell strandsona kan vere både smalare og breiare enn 100-metersbeltet.

I Os har me lagt til grunn at funksjonell strandsona kan vere smalare enn 100-meter dersom:

- Strandsona er så dominert av inngrep at føremålet med strandsonevernet ikkje lenger gir meining, for eksempel ved næringsområde mot sjø eller ved ferjekaiane.
- Strandsona er så privatisert av busetnad og/eller andre stengsel, at allmenn bruk og ferdsel ikkje lenger er mogeleg.
- Der bratt terreng og/eller veg dannar ei naturleg grense mot sjøen.

Motsett er funksjonell strandsona utvida der strandsona inngår i ein større samheng utover 100-metersbelte, slik som øyar og holmar, samanhengande landskapsformer, eller der opne

kulturlandskap, bygningsmiljø og landskapsrom omfattar eit heilskapleg område frå sjø til ei klar grense mot veg, skog eller fjell.

Øyane og holmane er ein viktig del av dei visuelle og funksjonelle samanhengande i strandsona. Privatiseringsgrad er derfor tillagt mindre vekt i vurderinga av funksjonell strandsona på øyane enn på fastlandet, sjølv om enkelte øyar ber preg av å vere sterkt privatisert.

Fastsetjinga av funksjonell strandsona er gjort med grunnlag i kartfesta temadata, med tilleggsvurderingar av landskapsrom/ terrengformer, bygningsmiljø, vegetasjonsbilete og visuelle samanhengar/ kontakt med sjøen.

Kartlegginga av funksjonell strandsona er nytta som grunnlag for å fastsette byggjegrænse mot sjø i kommunedelplanen.

6.5. Forslag til ny soneforvaltning for arealbruk i Oselv-vassdraget

Rapporten er utarbeidd av Rådgivende biologer i 2017 og har fokus på biologisk mangfald, og då spesielt elvemusling, laks og sjøaure. Rapporten er eit viktig grunnlag for forvaltningsplanen omtalt i førre kapittel.

I rapporten er status for elvemusling og laks og sjøaure i Osvassdraget omtala, og dei viktige områda for artene sin livssyklus er kartfesta. Vasskvaliteten i Oselva er stort sett god for elvemusling. I Søftelandselva har det vore ein tydeleg betring av vasskvaliteten dei siste tiåra. Basert på ulike typar forureining og omfattande erfaring med aktuelle avbøtande tiltak i ei rekke vassdrag er det føreslått ei soneinndeling for forvaltning av og tilrettelegging for dei omtalte artane.

Rapporten er eit viktig kunnskapsgrunnlag for forvaltningsplanen for vassdraget.

6.6. Forvaltningsplan for verna vassdrag Oselvassdraget

Asplan Viak AS har vore engasjert av Bjørnafjorden kommune for å utarbeide ein forvaltningsplan for Oselvassdraget. Overordna føremål med planen er å få eit oppdatert oversikt over kunnskapsgrunnlag og verdier i vassdraget. Forvaltningsplanen skal vere eit verktøy for langsiktig bruk og vern av Oselvassdraget.

Forvaltningsplanen er utarbeidd med utgangspunkt i Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for forvaltning av verna vassdrag, men er tilpassa lokale forhold. Eit viktig grunnlag har vore rapporten «*Forslag til ny soneforvaltning for arealbruk i Oselvassdraget*» utarbeidd av Rådgivende biologer i 2017. Rapporten byggjer forslaget til soneforvaltning på biologisk viktige områder for elvemusling, laks og sjøaure, basert på artane sine sårbare stadium og miljøkrav med omsyn til vasskvalitet.

Oselvassdraget er variert, og dekkjer over eit stort og variert geografisk område. Ein har dermed rom til å leggje opp til variert bruk og samtidig ta omsyn til viktige verdier. Vassdraget er eit viktig landskapselement, og viktig for kultur- og naturmiljø. Samtidig er det ønskjeleg med auka og tilrettelagt bruk av vassdragsbeltet. Bruken av Oselvassdraget vil, og skal, vere variert, og samtidig basere seg på Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for forvaltning av verna vassdrag. Desse skal leggje opp til ein differensiert bruk som ikkje går ut over verneføremålet i verneplan for vassdrag. Nokre viktige område for tilrettelegging er ved Prestegardskogen og Raudlio/Stokkedalen for friluftsliv, Søfteland, Gåssand og Tøsdal for landbruk, og frå Spongo til sjøen for naturvern (viktige område for elvemusling og gyteområde for laksefisk).

Planen er basert på kjend kunnskap innan ulike relevante tema/verdier knytt til vern og bruk av Oselvassdraget. Vidare er temakart for differensiert forvaltning av Oselvassdraget laga ved å analysere og samanstille desse tema i ei GIS-analyse. Temakartet skal vere eit grunnlag for å gjere bevisste val i møtet mellom vern og bruk av Oselva, spesielt knytt til vern av biologisk mangfald.

Temakartet viser 4 forvaltningsklassar:

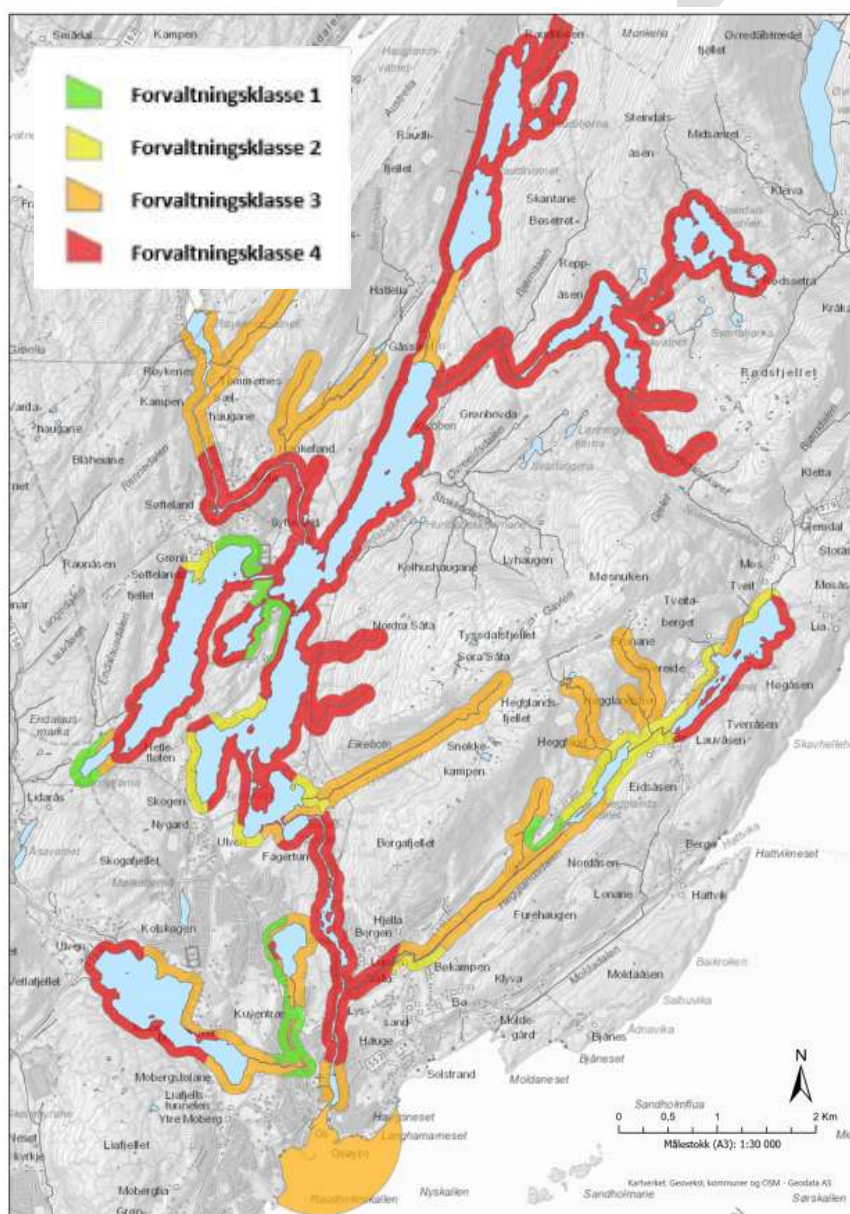
Forvaltningsklasse 1: Verneverdiane er særleg knytt til grøntstruktur og nærfriluftsliv. Det skal særleg leggjast vekt på å ivareta og sikre grøntstruktur langs vassdraga, og utvikle samanhengande grøntkorridorar der dette manglar, og der det er mogleg å opparbeide dette.

Forvaltningsklasse 2: Innafor desse områda skal vern av hovudtrekk i landskapet og området si landbrukstilknytning vektleggjast. Verneverdiane kan vere store og er ofte knytt til kulturlandskapet, kulturminne, nærfriluftsliv og spesielle naturfaglege tilhøve.

Forvaltningsklasse 3: Innafor desse områda skal vern av hovudtrekk i landskapet og området sitt naturmiljø vektleggjast.

Forvaltningsklasse 4: Område/vasstreng med eksisterande leveområde for elvemusling: Inga arealbeslag eller direkte utslepp av forureining til vassdraget (Risikosone 1, jf. Rådgivende biologer).

Forvaltningsplanen er nytta som grunnlag for å fastsette omsynssoner langs vassdraget i arealplanen.

6.7. Klima-, energi- og miljøplan

Klima-, energi- og miljøplanen blir utarbeida som ein eigen kommunedelplan. Ny KLEM-plan er under utarbeiding. Planen legg grunnlaget for Bjørnafjorden kommune sitt klima-, energi-, og miljøarbeid for framtida. Det er utarbeida ein visjon, overordna mål og ulike strategiar for korleis Bjørnafjorden kommune skal utvikle seg framover. Det er utarbeida to klimarekneskap for tidlegare Os kommune, ein for kommunen si eiga verksemd og eit for alt som skjer geografisk innafør Os kommune sine grenser. Analysen viser at i tidlegare Os kommune sitt rekneskap er det frå gjennomgåande transport knytt til veg og båt at dei store klimautsleppa kjem. Desse forholda kan kommunen i liten grad gjere noko med.

For arealdelen er det viktigaste klimagrepet å sørge for at transportbehova til innbyggjarane vert redusert ved ein kompakt utbygging med god utnytting av eksisterande infrastruktur. Berekraft skal vere eit grunnleggjande prinsipp for utvikling i Bjørnafjorden kommune. Vedtak som påverkar den økonomiske, økologiske og sosiale berekrafta skal vurderast og konsekvensar skal synleggjerast. Alle tiltak og innkjøp skal vurderast opp mot mål i gjeldande Klima-, energi- og miljøplan.

6.8. Barn og unge

Fortetting og utbygging generelt førar til press på areal i nærmiljøa som vert nytta av born og unge til både rekreasjon, fritidsaktivitetar, skulevegar og snarvegar. Tap eller forringing av slike område kan få uønskte konsekvensar for både tryggleik, trivsel, oppvekstvilkår og for folkehelsa. I tråd med tidlegare Os kommune sin samfunnsplan skal kunnskap om korleis born og unge brukar og ferdast i dei ulike delane kommunen brukast som grunnlag når det vert gjort prioriteringar knytt til arealbruk.

Elevar i 5. og 8. trinn ved sju ulike skuler i kommunen har delteke i eit barnetråkkprosjekt der dei ved hjelp av eit digitalt kart har registrert sine skule- og fritidsvegar, samt plassar dei likar eller ikkje likar i sine omgjevnader. Denne registreringa bidreg til at born og unge sine behov kan ivaretakast ved utforming av deira nærmiljø, samt at den dekker sentrale dokumentasjonskrav knytt til kommunal planlegging. Det er utarbeida ein samla rapport med oppsummering av funn i registreringa.

Funna ein sit igjen med etter registreringa hjå kvar skule er kartfesta i kommunen sine kartløyningar. Dei viktigaste funna er sjekka ut mot kommuneplankartet for å syte for at planlagt ny utbygging ikkje kjem i konflikt med areal som er mykje brukt av born og unge, og for å vurdere eventuelle avbøtande tiltak. Vidare kan kunnskapen frå registreringa nyttast i kommunen sitt overordna planarbeid, ved handsaming av reguleringsplanar og byggjesaker. Det er i kommunedelplanen sine føresegner stilt krav til at registrerte barnetråkk skal omtalast og belyst i samband med planarbeid og at det skal vurderast om det er behov for nye eller supplerande undersøkingar.

I samband med barnetråkkregistreringa er det òg gjennomført ei spørjeundersøking av ungdom om deira forhold til og bruk av sentrumsområdet i Osøyro.

Det er også gjennomført eit ungdomsprosjekt med mål om å skape byliv, aktivitet og møtestader i Os sentrum med fokus på ungdom. Første fase gjekk av stabelen sommaren 2018. Det vart då etablert ein Pop-Up Ungdomspark ved hamna, bygd av og for ungdomar saman med arkitekt Eva Korsøen fra Kvalbein Korsøen Arkitektur, Pop up 1. I videreføringa av Pop-Up Os 1 er det gjennomført ein medverknadsprosess i to fasar; Pop Up Os 2, Fase 1 og 2. med digital kartundersøking. Resultata er samla i sluttrapporten POPUP OS, MAPPING OG MEDVERKNAD utarbeida av Kaleidoscope Nordic AS for kommunen.

6.9. Seniortråkk

På oppdrag for Bjørnafjorden kommune, har LÉVA Urban Design leia prosessen og utarbeidd medverknadsprosess med utgangspunkt i metodikken seniortråkk. Seniortråkket hadde hovudfokus

på Osøyro og Os sentrum. Medverknadsprosessen blei gjennomført i perioden november 2019-april 2020. Det er utarbeida rapport som framstiller data og innsikt som er henta inn gjennom to metodar: digital spørjeundersøking og songline intervju, i tillegg til faglege anbefalingar om korleis kommunen kan legge betre til rette for ei aldersvennleg utvikling av sentrum og kommunen generelt. Formålet med rapporten er å både dokumentere resultatane frå medverknadsprosessen og vere til hjelp for den framtidige utviklinga av Osøyro og særleg Os sentrum.

6.10. Folkehelse rapporten

Folkehelseoversikta 2019-2022, «Levekår og helse i Bjørnafjorden kommune», gir ei oversikt over innsamla data om levekår og helse for innbyggjarane i Bjørnafjorden. Folkehelse rapporten dannar ein del av kunnskapsgrunnlaget for vedtatt kommunal planstrategi for Bjørnafjorden 2020-2024, og vart ferdig i 2020. Rapporten gir ei oversikt over, og ei vurdering av, følgjande emne for både aust og vestsida av kommunen:

- Befolkningssamansetjing
- Oppvekst- og levekårstilhøve
- Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø
- Skadar og ulukker
- Helse relatert åtferd
- Helsetilstand

6.11. Senterstruktur og Handelsanalyse

Det har blitt gjennomført ein analyse av senterstruktur og handelsanalyse for Os kommune. Rapporten og temakartet følgjer som vedlegg til planomtalen.

Osøyro er det naturlege senteret i Bjørnafjorden kommune, og har også ein regional funksjon rundt Bjørnafjorden. Os har fleire små senter. Enkelte område har eit relativt tydeleg senter slik som Søfteland og Nore Neset. Andre område har meir fragmenterte senter slik som Lysefjorden/ Lysekloster, eller manglar eit senter i det heile, som til dømes Søre Neset.

Bortsett frå nokre få unntak ligg all handel i Os i dag lokalisert mellom Osøyro og Flåten/ Kolskogen. Medan handelsutviklinga på Osøyro har stagnert har Flåten/ Kolskogen fått eit stadig sterkare handelstilbod, og har meir enn 2,5 gonger fleire tilsette i handelsnæringa enn Osøyro.

Når det gjeld utvalsvarer, dvs. meir spesialiserte butikkar som bokhandel, klede, sport, sko etc., er situasjonen motsett. Ved å lokalisere dei mest mogleg samla får ein eit betre og meir samansett tilbod som då gjer det meir attraktivt å handle der. For å nå målet om «Liv på Øyro» må brorparten av ny utvalsvarehandel difor vere på Osøyro.

Trelast/byggevarer og planteskular/hagesenter høyrer til varegruppa plasskrevjande varer, og bør lokaliserast til område med relativt god tilkomst med privatbil. Det er ein aukande tendens til bransjegliding og at til dømes byggevarebutikkar og hagesenter også tilbyr andre varer som ikkje er arealkrevjande, til dømes jernvarer.

Me finn òg ei bransjegliding i andre varegrupper. Ei utvikling ein har sett lenge er større varehus som tilbyr ei rekkje ulike varetypar. Etablering av slike varehus vil kunne øydelegge livsgrunnlaget for mindre utvalsvarebutikkar i sentrum, til dømes klesbutikk og skobutikk. Bransjegliding og utvikling av nye handelskonsept utfordrar skilje mellom plasskrevjande varer og utvalsvarer. Det inneber at all detaljvarehandel må ha ei lokalisering som er godt tilpassa ønska senterstruktur og transportsystem.

Analysane viser at Os har relativt lite handelslekkasje for detaljvarer totalt sett, men der utvalsvarene står for den største lekkasjen. Lekkasjen av varer går truleg i hovudsak mot Bergen der det er eit langt betre tilbod. Etter at analysen vart ferdigstilt har Lagunen dobla handelsarealet sitt. Dette

regionale kjøpesenteret vil ligge 6 minuttar unna Os/ Lysefjorden når ny E39 vert tatt i bruk. Truleg vil denne storsatsinga på handel sør i Bergen føre til stor handelslekkasje frå Os og omliggande kommunar. Det er sannsynleg at det i stor grad vil utfordre regionsentersatsinga, der kulturminneverdiar, komplekse eigar- og eigeomsforhold og arealmangel gjer handelsutvikling meir krevjande. Os kommune opnar difor for noko detaljhandel på tilgjengeleg og sentralt areal i Tøsdalsskiftet, som er det mest sentrale kollektivomstigingspunktet i Os, som ei motvekt til interkommunal handelslekkasje.

Det er gjort analysar av kor mykje handelsareal det er behov for. Dei to scenarioa viser eit behov på 37 000 – 70 000 m² nytt salsareal for detaljvarer fram mot 2040, og om lag halvparten av dette er areal til daglegvarehandel.

Flåten/ Kolskogen har til saman ei overvekt av daglegvarebutikkar i høve det folketalet i nærområdet i dag tilseier. Tyngdepunktet for daglegvarer kan med fordel flyttast meir mot der det bur mest folk, både mot Osøyro og til tettstadane i andre delar av kommunen. Det er grunnlag for å ha ein eller fleire daglegvarebutikk både på Søfteland, Lysefjorden, Nore Neset, Søre Neset, Søre Øyane og Bjånes. Lokaliseringa bør vere sentral i høve kringliggande bustadområde (fortrinnsvis i gangavstand), og storleiken må vere tilpassa ein lokal marknad.

6.12. Lyseparken – regional næringspark

Lyseparken har eit langt utviklingsperspektiv og må vere rusta for framtidige endringar både i marknaden og innan ny teknologi. Dette gjer det utfordrande å føreseie kva for verksemder som vil verte etablert i området og kor mange tilsette som kjem til å arbeide her. Men det mest sannsynlege scenarioet er at ein stor del av aktiviteten vil knytte seg til teknologibedrifter med stort arealbehov. På sikt kan det bli aktuelt å auke delen kontorarbeidsplassar etter kvart som ulike fagmiljø får etablert seg.

Ein kan dele aktørar som skal etablere seg i Lyseparken i tre kategoriar; kontor, samansett næring og industri. Med samansett næring er det meint energi-, IT- og transportbaserte verksemder som; datasentre, IT-styring, logistikk, lagring, montering, netthandel (utan fysisk publikumsbutikk). Samansette næringer skal inngå som del i fleire næringsklynger som industri, teknologi, forskning- og utdanningsverksemder (FOU-verksemder), helse/medisin/farmasi, næringsmidlar og undervisning. Kjenneteikn på denne næringsgruppa i Lyseparken er at den i starten kan antakast å vere arealkrevjande og vil då gi ei avgrensa sysselsetting og avgrensa behov for persontransport og parkering.

På grunn av det lange utviklingsperspektivet er det skissert to scenario. Lyseparken 2030 og Lyseparken 2050 er vurdert ut frå tal på arbeidsplassar prosjektet legg til rette for. I scenario 2030 er det antatt at verksemder i snitt for alle delområda vil nytte seg av 50 % av tillate BRA. For Lyseparken 2050 vil 100 % av tillate BRA vere utnytta.

Etablering av Lyseparken vil føra til negative konsekvensar for naturmangfaldet. Dei negative verknadane er venta å vere størst for naturtypar og artsførekomstar ved at viktige funksjonsområder blir redusert i areal og i kvalitet. Det er gjort grep i arbeidet med reguleringsplanen å redusere dei negative konsekvensane og ta betre vare på naturmangfaldet i området, mellom anna ved å legge inn areal for grøntstruktur.

Lyseparken er ein unik sjanse til å få til ein innovativt og nyskapande næringspark som vil gagne heile regionen.

6.13. Bustadsosial handlingsplan

Gjeldande bustadsosial handlingsplan er frå 2011, men utfordringane er dei same. Utfordringane i Os er høge bustad- og leigeprisar og stor folkevekst. Dette fører til stor etterspurnad etter billege

kommunale bustader. Utsette grupper treng meir hjelp til å bu, og til å sikre gode bumiljø. Dette gjeld både vanskelegstilte og førstegongsetablerarar. Alle skal ha ein trygg og eigna bustad, uavhengig av økonomiske, fysiske, helsemessige eller sosiale føresetnader.

Bjørnafjorden kommune må sikra ei bustadutvikling som gjev ein god bustadsosial profil, mellom anna ved å sikra nok tilgang til rimelege og funksjonelle, og universelt utforma bustader, i område med god offentleg transport. Dette kan vi oppnå gjennom meir aktiv bruk av utbyggingsavtaler, offentleg/privat samarbeid, og andre plantiltak. Her må ein tenkje langsiktig og setje av areal til å dekkja bustadbehova både for dei med spesielle omsorgsbehov, og for andre vanskelegstilte som av forskjellige grunnar ikkje klarar å koma seg inn på den private eige- og leigemarknaden. Bjørnafjorden kommune ønskjer å teste ut bruk av mikrohus til spesielle grupper.

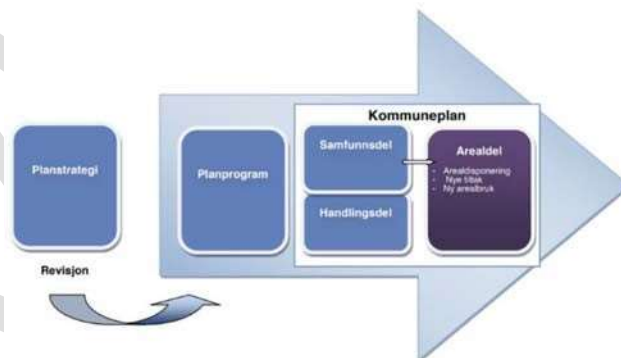
7. PLANPROSESS – ORGANISERING OG MEDVERKNAD

Kommuneplanen sin arealdel, no kommunedelplan for Os, er gjennomført i samsvar med prosessreglane i plan- og bygningslova.

Endeleg vedtak kommunal planstrategi:
01.11.2016

Oppstart kommuneplanen sin arealdel:
04.04.2013:

Plan- og bygningsutvalet gjev administrasjonen fullmakt til å utarbeid forslag til planprogram for rullering av arealdelen til kommuneplanen og lage sak om prosjektorganisering og framdriftsplan så snart arbeidet med rullering av samfunnsdelen til kommuneplanen er starta opp og kommunen sine langsiktige utfordringar, mål og strategiar er lagt.

Samfunnsdelen til kommuneplanen vart vedtatt i kommunestyret 29.09.2015.

Varsel om oppstart og forslag til planprogram for rullering av KPA til offentleg ettersyn: 17.03.2016.

Høyringsperiode frå 18.04.2016 til 17.06.2016. Fristen vart seinare forlenga.

Det kom inn 11 offentlege fråsegner og 6 private merknader til planprogrammet. Det kom òg inn 13 offentlege fråsegner og om lag 300 privat innspel til oppstart av planarbeidet.

Godkjenning av planprogram (Os kommunestyre): 20.12.2016, sak 119/2016.

Plan og bygningsutvalet (PBU) har gjort eigne vedtak på senterstruktur og sentersone for alle sentera i kommunen. Administrasjonen vurderte alle innspela etter vedtekne silingskriterium. Deretter er det gjort ei politisk vurdering og vedtak av alle innspela før ekstern KU-vurdering. I tillegg har temaområde, som strandsonen, vore vurdert ved særskild handsaming.

Det har vore ei administrativ arbeidsgruppe som har hatt møte kvar månad i 2017 og 2018.

Det har vore følgjande møte i styringsgruppa:

- Orientering om funksjonell strandsone: 27.04.2017
- Synfaring funksjonell strandsone: 11.05.2017
- Fagdag funksjonell strandsone og senterstruktur: 16.06.2017
- Statusrapport og oppsummering: 07.12.2017
- Prinsipp senterstruktur: 22.02.2018
- Prinsipp silingskriterier: 22.03.2018
- Senterstruktur: 19.04.2018
- Senteravgrensing Nore Neset: 21.06.2018
- Gjennomgang innspel Nore Neset: 30.08.2018
- Senteravgrensing Søfteland og Funksjonell strandsone: 13.09.2018
- Senteravgrensing Lysefjorden: 27.09.2018
- Senteravgrensing Søre Neset: 18.10.2018
- Senteravgrensing Søre Øyane og Nore Øyane: 01.11.2018
- Senteravgrensing Osøyro, Kuven/ Varåsen, Hegglandsdalen: 22.11.2018 Gjennomgang innspel Osøyro: 06.12.2018

Os kommune har fått møte i Planforum i Hordaland fleire gonger i samband med arealplanen. Første gongen var 23.02.2016, då var det planprogrammet som vart diskutert. Andre gongen var 31.10.2017, då vart rammene for arealplanen diskutert, som vekstprognosar og senterstruktur. Tredje møte i planforum var 30.04.2019 for siste gjennomgang av utkast til plan før høyring.

I samband med gjennomgang av høyringsdokumenta har det vore følgjande møter i styringsgruppa:

- 26.04.2019 – orientering om nye dokument
- 24.05.2019 – gjennomgang av KU
- 29.05.2019 – fortsette gjennomgang av KU
- 06.06.2019 – gjennomgang føresegner
- 13.06.2019 – oppsamling og vedtak

Plan- og bygningsutvalet gjorde vedtak om å leggje planen ut på høyring på møte 13. 06.2019:

Plan- og bygningsutvalet gjer administrasjonen fullmakt til å leggje ut framlegg til ny arealplan for Os kommune ut til offentleg ettersyn når følgjande punkt retta opp:

- *Utvalet har gått grundig gjennom framlegg til KU og ROS og vurdert alle nye områder på nytt i høve nye opplysningar som er kome fram. Utvalet ber administrasjonen rette opp plankart og planomtale i samsvar med vedtak gjort i arbeidsmøta seinast 31.06.2019, for kvar område i eigen tabell.*
- *Utvalet vedtek at framlegg til føresegner og retningslinjer vert endra i tråd med vedtak gjort i arbeidsmøta, seinast 13.06.2019*
- *Utvalet ber administrasjonen legge inn i planomtale dei endringane som følgjer av ny gjennomgang av alle nye områder opp mot KU og ROS slik vedtatt av plan- og bygningsutvalet seinast 13.06.2019. I tillegg har utvalet følgjande merknader til planomtalen:*
 - *Karta og avgrensingane av senterområda må lagast i eigne fargekoder.*
- *Utvalet har følgjande merknad til rettleiar for felles leike- og uteopphaldsareal:*
 - *Må rettast opp i høve innspelsvedtak 13.06.2019*
- *Utvalet har følgjande merknad til rettleiar for visuelle kvalitetar:*
 - *Må rettast opp i høve innspelvedtak 13.06.2019*

- *Må rettast opp i høve tilleggsforslag frå Arbeidarpartiet til andre avsnitt side 4 om opparbeiding av grøntareal.*

Administrasjonen har fullmakt til å gjera redaksjonelle endringar som ikkje endrar det vedtekne innhaldet i dokumenta.

Høyring og offentleg ettersyn av arealdelen vart gjennomført sommaren 2019.

I samband med revisjon av planen etter høyring har det vore gjennomført følgjande prosess i plan- og bygningsutvalet (PBU) for Bjørnafjorden kommune:

- 06.02.2020 - Orientering om arbeidet med ny arealplan
- 12.03.2020 -
 - Framdriftsplan
 - Gjennomgang private innspel til senterstruktur og bustad
- 23.04.2020 - Gjennomgang private innspel til infrastruktur, næring og strandsone
- 14.05.2020 -
 - Gjennomgang offentlege fråsegn knytt til fiske og sjø
 - Gjennomgang offentlege fråsegn knytt til landbruk
 - Gjennomgang offentlege fråsegn knytt til nye innspel
 - Gjennomgang offentlege fråsegn knytt til føresegner
 - Gjennomgang offentlege motsegn frå NVE og Forsvarsbygg
- 28.05.2020 -
 - Gjennomgang konkrete fråsegn frå STV og HFK
 - Gjennomgang motsegn mot enkeltområder frå STV og HFK
- 11.06.2020 - Gjennomgang prinsipielle fråsegn og moteseign frå FMV
- 25.06.2020 –
 - Arealoversikt og vurdering av gamle bustadområde
 - Gjennomgang krins for krins
- 26.06.2020 –
 - Orientering ny temaplan Oselvassdraget
 - Workshop føresegnene
 - Oppsummering utsette saker

I prosessen er det nytta følgjande prinsipp for handsaming av private innspel til høyring:

Avvist:	<ul style="list-style-type: none"> • P1 Innspel som er vurdert tidlegare og avslått • P2 Innspel om nye byggeområder • P3 Innspel om flytting av grenser eller flytting av areal. • P13 Innspel som er kome inn etter fristen er avvist med mindre det gjeld nye næringsareal, desse er vurdert så framti dei var mottatt før 15.02.2020.
Teke til følgje:	<ul style="list-style-type: none"> • P4 Innspel som viser til at arealbruk i KPA ikkje er i samsvar med vedtatt reguleringsplan eller kommunedelplan som framleis skal gjelde.
Teke til orientering:	<ul style="list-style-type: none"> • P5 Kommenterar og merknader som går på andre sin eigedom eller private avtaler. • P7 Spørsmål til planarbeidet og forslag til nye tema.

	<ul style="list-style-type: none"> • P9 Innspel som alt er lagt inn. • P10 Merknad til kunnskapsgrunnlag. • P12 Innspel som er del av pågåande planarbeid.
Vurdert:	<ul style="list-style-type: none"> • P6 Innspel som støttar opp under senterstrukturen. • P8 Forslag til betre og meir presise føresegner. • P11 Merknad til arealbruk som ikkje er i samsvar med deira ønskje. • P14 Uppreis oppteikning er vurdert og ev. justert.

Revidert plan vart gjennomgått i møte i Planforum i Vestland fylkeskommune i januar 2021.

Administrasjonen er gitt fullmakt til å legge revidert plan ut på avgrensa høyring til offentlege mynde og dei som vert direkte omfatta av endringar etter offentlig høyring.2. gongs behandling og vedtak i Bjørnafjorden kommunestyre er planlagt i 2021.

8. OVERSIKT OVER OVERORDNA RAMMER OG RETNINGSLINER

8.1. Nasjonale forventningar og rikspolitiske retningslinjer

Viktige nasjonale føringar:

- Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging
- Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen
- Statlige planretningslinjer for samordnet bustad-, areal- og transportplanlegging
- Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen
- Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging
- Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag
- Rundskriv T-5/97 om arealplanlegging og utbygging i fareområder
- Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene

8.2. Regionale planar

- Regional planstrategi for Hordaland 2012-2016
- Regional transportplan 2013-2024 (ny plan under arbeid)
- Regional næringsplan 2013-2017
- Klimaplan for Hordaland 2014 - 2030
- Fylkesplan for Hordaland, 2005-2008 (forlenga inntil vidare)
- Regional plan for vassregion Hordaland 2016 – 21
- Fylkesdelplan for kystsona i Hordaland, 2001-2012
- Regional plan for folkehelse 2014 - 2025
- Regional plan for attraktive senter i Hordaland 2015 – 2026
- Regional kulturplan for Hordaland 2015 - 2025
- Rammeplan for avkjørsler 2013 - 2016
- Risiko- og sårbarheitsanalyse for Hordaland 2015
- Regional areal- og transportplan for Bergensområdet

For oppdatert informasjon om regionale planprosessar sjå <https://www.vestlandfylke.no/>

8.3. Kommunale planar

Gjeldande kommunedelplan (KDP) areal:

- KDP for vassforsyning
- KDP for avlaup/vassmiljø
- KDP for sentrum
- KDP for Bjåneshalvøya
- KDP for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv, 2013-2020

Gjeldande tematiske KDP/temaplanar:

- Klima og energiplan (ny KLEM-plan er under utarbeiding)
- Skulebruksplan, 2010-2020
- Trafikksikringsplan 2014-2018 (skal rullerast – oppstart vår 2017)
- Strategisk næringsplan, 2004-2007
- Handlingsplan for landbruket
- Bustadsosial handlingsplan

Tematiske KDP/temaplanar under arbeid:

- Ny hovudplan for vassforsyning 2016 – 2027
- Ny hovudplan for avlaup 2016 – 2027
- Temaplan for kulturminne
- Trafikksikringsplan
- Klima, energi og miljøplan (KLEM-plan)
- Strategisk næringsplan for Bjørnafjorden
- Landbruksplan for Bjørnafjorden
- 'Bedreksplan for vatn og avløp
- Grøn mobilitet og infrastruktur (sykkel, gå og kollektivstrategi)

Områdeplanar:

- Områdeplan for Osøyro (under arbeid)
- Områdeplan for Hauge (under arbeid)

Interkommunale planar:

- Det er utarbeida ein interkommunal næringsarealplan for dei tidlegare kommunane Os, Fusa og Samnanger. Dette arbeidet har vore eit viktig innspel til rulling av arealdelen av kommuneplanen for Os, no kommunedelplan for Os. Planen vart godkjent i kommunestyret 27.09.2015.

9. TEMARETTLEIARAR OG VEDLEGG TIL PLANEN

- Rettleiar for visuelle kvalitetar
- Rettleiar for felles leike og uteopphaldsareal
- Forvaltningsplan for Osvassdraget
- Landskapsanalyse for Os

- Konsekvensutgreiing og ROS-analyse (inkl. vurdering etter Naturmangfaldslova)
- Støyutgreiing

UTKAST